

ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Vericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
RICHTINGSDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MÉDEDELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 3819. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

Ijzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

HOUD: Een Merkwaaardige Gedenkdag. — Het Bataviaasche Pantheon van Hindoe-Godheden. — De welgeslaagde Algemeene Vergadering van de Vereeniging „Oost en West“. — Uit de Ned. Pers. Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit. Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 15 tot 22 Juni 1921.

Een Merkwaaardige Gedenkdag. 1896 - 23 Juni - 1921.

23 Juni is een zeer merkwaaardige gedenkdag in de geschiedenis van Nederland en Ned.-Oost-Indië. Heden vóór 325 jaar ankerde een vloot van vier schepen, uitgerust door de Amsterdamsche Compagnie van Verre, op de reede van Bantam. Bevelvoerenden waren Cornelis de Houtman voor den handel, Pieter Dirksz. Keijzer als opperste piloot en Jan Jansz. Molenaar als admiraal, namen, welke heden ten dage veelvuldig onder het Nederlandse volk voorkomen. Eigenlijk moet men spreken van vlootje en van scheepjes — de grootste twee waren van 230 last met een onbeduidende bewapening. Op Zondag den 2en April 1595 waren ze van de reede van Texel uitgevaren naar het onbekende oosten-over onbekende zeeën, beheerscht door het machtige Spanje.

De groote, gevaarlijke reis duurde 15 maanden, gedurende welke ze gelukkig buiten aanraking met den vijand vermochten te blijven en ook geen buitengewone tegenspoeden hadden te doorstaan — toen was de reis ten einde, het heldenstuk volbracht, het doel bereikt.
Drie en een kwart eeuw zijn sindsdien voorbij gegaan. De vlag, welke van de masttoppen dier scheepjes uitwoei, wappert thans over geheel Insulinde, maar het doel, dat men toen bereikt achtte, is, ofschoon betrekkelijk sedert kort, niet meer hetzelfde, is prijs gegeven ter wille van een streven naar hooger en beter, in het belang der inheemsche bevolking. Moge het bekroond worden met welslagen

Aangeboden
bij de Dames VAN DER CHIJS, Den Haag, Theresiastraat 59, een groot gedeelte van haar gemeubil. Heerenhuis voor 4 pers., zonder pension en bediening, voor de prijs van f 400.- per maand voor 1 jaar of langer.

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE **l'annee** PUISTR & LA-HAYE

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM
Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
„Algemeen Assurantiëkantoor..“
AGENTEN GEVRAAGD.

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM
 KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
 LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIJEUWSTE
 VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
 KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
 VAN
Jansens & Tilanus
 FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
 DEN HAAG.
 Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
 Prijscourant op aanvraag gratis.

BATIK VERVEN
 Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
 OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
 Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
 KUNST-SCHILDERSARTIKELLEN.
 Voorwerpen om te Snijden, Brauden, Beschilderen, enz.

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 17

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Firma H. RAHR, Utrecht
 ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
 OPGERICHT 1835. 301

Piano- en Muziekhandel.

H **Hammond School en COPIEERINRICHTING** **S**
 Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
 (Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
 beleefd aan als oudste inrichting op
 dit gebied voor de levering van correct
 schrijf- en copieerwerk.
 Strengste discretie verzekerd. 82

MAGAZIJN VAN
Heerenhoeden en Pelterijen,
EDUARD PELGER,
 Prinsestraat 35 - Den Haag,
 Telefoon No. 3902. 30

en de herdenking van dezen dag — een mijlpaal op den door Nederland en Oost-Indië gezamenlijk af te leggen weg — daaraan bevorderlijk zijn.

Het Bataviaasch Pantheon van Hindoe-Godheden.

Korte Gids voor de Archeologische verzameling van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1919. Druk van Albrecht & Co., Weltevreden.

Het is in Nederland nog te weinig bekend, dat op het Koningsplein West te Weltevreden het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen een welhaast allerwege vermaard en rijk museum bezit, dat benevens een vrij volledige verzameling van ethnografica van den Indischen Archipel, een groote hoeveelheid van hoogst merkwaardige, kostbare en kunstrijke Hindoebeelden herbergt, grootendeels afkomstig van de verschillende deelen van Ned.-Indië, hoofdzakelijk van Java en Sumatra.

De Korte-Gids bovengenoemd heeft ten doel den bezoeker den weg te wijzen in het archeologisch gedeelte van het Museum, zoodat hij met dit praktisch ingericht boekje in de hand gemakkelijk de plaats kan vinden van elk beeld in het museum aanwezig en ook verder ingelicht wordt omtrent zijn beteekenis en herkomst.

Waar er in het museum ongeveer 540 beelden bijeen zijn gebracht, is het duidelijk, dat men voor een aandachtige beschouwing van het geheel of van een bepaald beeld aan zulk een gids behoefte heeft.

De conservator Dr. F. D. K. Bosch, de chef van den Oudheidkundigen dienst in Ned. Indië, vermeldt, dat de Korte Gids uit drie gedeelten bestaat, resp. handelende over de steenen beelden, de beschreven steenen en de bronzen voorwerpen in het museum, voorts dat bij de opstelling der steenen beelden zooveel mogelijk de geografische rangschikking is gevolgd, terwijl achter in het boekje ook enkele fotografische afbeeldingen der steenen beelden en een foto van den Steen van Çaka 1273 wordt aangetroffen.

Een chronologisch overzicht der Hindoe-Javaansche geschiedenis vindt men voor in op de bldz. IV—IX. Daarna een alphabetische lijst van Hindoe-Godheden, bldz. XI—XII.

Deze alphabetische lijst is voor den bezoeker van groote beteekenis, omdat zij van elke Hindoe-Godheid een verklaring geeft, die hem verder op weg kan helpen.

Wij lezen daarin, dat Buddha's steeds in zuiver menschelijke gedaante worden voorgesteld en dat zij herkenbaar zijn aan den halvebolvormigen uitwas op het midden van het hoofd (usnisa), ¹⁾ de kleine wratvormige verhevenheid in het midden van het voorhoofd (urnā) ²⁾, het gekrulde hoofdhaar en de langgerekte oorlellen. De kleeding bestaat uit een lange monnikspij, die gewoonlijk rechterarm en borst onbedekt laat. (Bldz. XI).

¹⁾ Dit is de plaats, waar volgens de Buddhistische idee, de ziel het lichaam niet kan verlaten.
²⁾ De zgn. zieleparel.

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting. 172

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directear-Gen. T. v. D. VEEN.

Dit is een algemeene aanwijzing, waarmee ieder oningewijde in den Buddhistischen godsdienst dadelijk zijn voordeel kan doen bij het bezichtigen van een Buddhabeeld of een afbeelding daarvan, waartegenover hij zoo vaak, en op zijn onverwacht geplaatst kan worden in museums, bij kunsthandlaren of antiquairs.

Onze aandacht wordt in den Korte Gids al dadelijk getroffen door de Godheid Awalokiteçwara of Padmapāni (bldz. XI), waarbij de verklaring: „Buddh (d.i. tot het Buddhistische pantheon behoorend). De Dhyāni-bodhisattwa van den Dhyāni-buddha Amitābha. Van alle Bodhisattwa's is hij de meest bekende en vereerde op Java geweest. Bijna steeds is hij herkenbaar aan het beeldje van Amitābha vóór in zijn hoofdtooi. Komt voor twaalf-, vier-, zes-, achtarmig (als zoodanig Amoghapāpa-geheeten) en twaalfarmig. Vele attributen w.o. de „lotus.“

Ter verduidelijking ware hier op zijn plaats, meenen wij, dat de Bodhisattwa een wezen is, dat den hoogsten trap onder het Buddhaschap heeft bereikt, te meer, daar wij onder „Buddha“ de verklaring aantreffen van Dhyāni-Buddha's, dit zijn n.l. „Mijmer-Buddha's, openbaringen van den zgn. „Buddha, den „Oerbuddha“, onder wie het Hoelal „verdeeld is.“ ³⁾

Wij voegen hieraan toe, dat Dhyāni-Buddha's hooger staande dan de menschelijke of Manousische Buddha's, wezens zijn, welke eeuwig bestaan hebben, vóór de formatie der werelden, zonder er de scheppers van te zijn evenwel.

„Deze Dhyāni-Buddha's hadden weer geestelijke kinderen, uit eigen essence geboren. Zoo werd „Awalokiteçwara (van wien Kwan Yin een vroegewijk evenbeeld is, als een „Sakti“) geboren uit een geestelijken blik van Amitābha. Deze Amitābha (in het Chineesch O-Mi-To-Foe) is zulk een wezen, dat voor den Chinees het enkele „spreken van zijn naam O-Mi-To-Foe herhaaldelijk bereikt.“

In het Zuidelijk Buddhisme, het oorspronkelijke, is er slechts een, n.l. *Maitreya*, om als de toekomstige Buddha op aarde herboren te worden, zijn laatste wedergeboorte, een Buddha gaat bij zijn dood het volmaakte Nirwana in.

Awalokiteçwara is de geestelijke zoon van Amitābha, die Dhyāni-Buddha, wiens naam beteekent „Het onbegrensde Licht“.

Het woord Awalokiteçwara wordt verklaard als „De Heer tot wien men schouwt“, doch is door de Chinezen, Tibetanen en Mongolen op verschillende wijzen verkeerd vertaald, zooals meermalen met de Sanskritnamen het geval was. Daar de historische Buddha *Cakyamuni* een afstraling van Amitābha heet te zijn, is het geen wonder, dat zoowel de Dhyāni-Buddha als zijn geestelijke zoon Awalokiteçwara ten zeerste door de Noordelijke Buddhisten worden vereerd.

Zie: „Een ivoren Kwannonbeeld uit Japan“, door Prof. Dr. M. W. de Visser in Oude Kunst, October 1918, afl. 1, bladz. 10 t.a.p.

Kwan Yin, in Japan Kwannon. Het is de mannelijke Bodhisattwa. Idem.

PERRY & CO.
 AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE
 UTRECHT - GRONINGEN
 139
HUTKOFFERS

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
te 's-HERTOGENBOSCH
Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — **ADJUNCT-DIRECTEUR:** JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS — **COMMISSARISSEN:** MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — **GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC 1920 f 786.057.93.**
DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

meed ieder
 dienst al
 bezichtig
 g daarvan
 verwacht
 nsthande
 ls al dade
 eewar d
 erklaring
 on behoe
 n Dhyani
 's is hij d
 a geweest
 eeldje van
 voor iwe
 noghapen
 en w.o. de
 laats, mee
 s, dat dan
 heef be
 de verkle
 it zijn n.
 zgn. Ahe
 het Heel
 -Buddha's
 Manoush
 staan heb
 der er de
 geestelijke
 Zoo werd
 een vrou
 eboren in
 Amilabha
 een wite
 enkele uit
 herhaald
 et een voo
 dhisme hee
 melische we
 dvak (Kah)
 ibodhisatva
 itiva is een
 nschap hee
 elijke, is e
 e Buddha e
 boorte, wa
 Nirwana in
 mitabha, de
 onbegrensd
 als „De Bro
 eezou, Tim
 verkeerd ve
 het geras
 straling van
 zoowel den
 lokitegan
 den vares
 door Prob
 , af. L. bla
 e mannelij

malen achter elkaar, al een verheffing veroorzaakt tot de hoogste zaligheid."*)
 Henri Borel vertelt ons, dat in den loop der tijden reïne, ideale begrippen van Buddha en Nirwana bij de eigenlijk materialistisch aangelegde Chinezen wel wat moesten veranderen. „Nu is er, volgens de boeddhistische leer, in een volgend „Ka'pa" een nieuwe Boeddha te verwachten, nu nog in boven-aardsche, zalige sferen vertoevend, die zich dan zal reïncarneren op aarde om de menscheid te leiden. Deze Boeddha heet in 't Sanskriet Maitreya (Maitri = liefde en deernis), in 't Chineesch Mi-Lik-Foe, of, zooals hij bij de in Nederlande wonende Hokkien-Chineezers heet, *Poei Lik*, de *dikke Lik*. In de materialistische ontarding van het idee Nirwana stelde de Chinees zich dezen Mi-Lik voor als nu zwelgende in de voor hem ideale zaligheid van lekker eten en drinken, en dus in een toestand van zinnelijke over-verzadigdheid."

Wij allen kennen deze wit steenen beeldjes wel met het bête-vergenogde gezicht, lachend van lekerheid en met hun vol-gesmulden buik. *)
 Het komt ons ten slotte voor, dat met dergelijke aanvullende aantekeningen de Korte Gids van het Bataviaasch Museum nog meer in waarde zou stijgen, al zijn wij er van overtuigd, dat het boekje dan het karakter van een „korten" gids ten deele zou verliezen.
 A. R. v. O.

De welgeslaagde Algem. Vergadering der Ver. „Oost en West".

In afwachting van de in een der eerstvolgende nos. van dit blad op te nemen notulen en in verband met de bereids verschenen uitvoerige verslagen in de groote pers, kan thans met het volgende korte overzicht worde volstaan:
 Op den voor het Nederlandsche volk zoo gedenkwaardigen dag van 18 Juni hield de Vereeniging Oost en West haar jaarlijksche Algemeene Vergadering te Rotterdam.
 Toeval of niet, maar wie onder de leden der Vereeniging van meening is, dat het wereldverloop, en dit ten aanzien van Nederland en de koloniën in aansch andere banen zou zijn geleid, ware Napoleon die overwinnaar uit den strijd bij Waterloo gekomen, die dien strijd, waarvan de uitslag, naar des Caesar's uitspraak, voor een niet onbelangrijk deel behoort te worden toegeschreven aan het manhaftig standhouden op een gewichtig moment van de verongedige Nederlandsche troepen, wie zulk een wijziging van den bestaanden toestand zich indenkt, die niet de gewone, telkenjare weerkerende bijeenkomsten van leden der Vereeniging „Oost en West", die den vriendschapsband tusschen Nederland en zijne overzeesche gewesten steeds nauwer tracht te halen, ditmaal onder een bijzonder licht.
 Toeval of niet — en men aanvaardt welwillend deze term naar het gewone spraakgebruik — een feit is het niettemin, dat de op dezen dag gehou-

den vergadering, al bood dan de agenda slechts saate zakelijkheden, een zeer opgewekt vereenigingsleven tot uiting kwam, hetgeen de voorzitter in zijn rede, waarmede de vergadering werd geopend, en in nog sterkere mate in zijn slotwoord, tot aller voldoening dan ook constateerde.

In vrij grooten getale waren de leden, dames en heeren, opgekomen en onder hen — het worde eervol vermeld — de Eere-praeses der Vereeniging, de heer C. R. Bakhuizen v. d. Brink, wiens aanwezigheid, in goeden welstand, door een ieder op hoogen prijs gesteld werd.

Reeds maakten, als gemeld, de groote dagbladen het ter vergadering verhandelde wereldkundig, een voorrecht boven ons orgaan, dat vooralsnog een weekblad is. Dat zakelijke deel, toegegeven, dat het niet altoos aantrekkelijk is, het moet er zijn, wil men het contact tusschen bestuur en leden behouden, maar niet het minst hierom, dat zonder de mondelinge beraadslagingen, welke er het gevolg van zijn, de balans naar de zijde van het Bestuur zou gaan doorslaan op een wijze, welke met eenen op evenwicht gerichten toestand niet wel is overeen te brengen en, zoo dan aan het intrinsieke niet de aandacht wordt geschonken, welke het behoort, het bestuur kan daarvoor dan geen blaam treffen.

Intusschen volgt ook de Vereeniging Oost en West de goede traditie, om bij gelegenheden als deze aan de agenda harer jaarverhandelingen een nummer toe te voegen, waardoor, volgens de geijkte uitdrukking; het nuttige met het aangename wordt vereenigd. En het was dit jaar al bijzonder gelukkig hiermede. De boottocht op de Maas met de „Columbus", een tender van de Holland-Amerika-lijn, door de goede zorgen der Rotterdamse afdeling georganiseerd, en dat wel op eene zoo uitnemende wijze, was een niet alledaagsch genoegen en ongewijfeld zullen allen, die er aan hebben deelgenomen, nog langen tijd terugdenken aan die genoeglijke spelevaart op den machtigen stroom. Het weer hield zich stevig (de wind had het iets minder kunnen doen), de stemming was op feestpeil, de tocht zeer geslaagd. De welmeeneude woorden van hulde en dank den voortreffelijke gastheeren Marcella en Meertens, voorzitter en secretaris der afdeling, herhaaldelijk en in verschillende vorm toegesproken, waren alleszins verdiend.

Een gezellige feestmaaltijd in het Officieren-Societeitsgebouw in het tommerrijke Park was een waardig slot van den welbesteden en aangenaamen dag.

Uit de Nederl. Pers.

In de *Maasbode*, avondblad 6 dezer, vindt men: „Katholieken naar Indië".

De deelnemers aan de „Indische Conferentie, welke door de Unie van R. K. Studentenvereeningen is gehouden voor studenten, die zich tot een koloniale loopbaan voorbereiden, drongen er algemeen op aan, dat bepaalde deskundigen gezamenlijk hun oordeel zouden geven over de telkens gehoorde vraag, of jonge geloofsgenooten veilig een taak in Indië kunnen aanvaarden. Na ernstig overleg tusschen de leiders van verschillende organisaties is nu besloten de volgende uitspraak te publiceren, waarvoor de onderteekenaars zich eenstemmig en volledig verantwoordelijk stellen.

1. Het werk onzer Missionarissen in Nederlandsch-Indië heeft behoefte aan den steun, welchen een krachtige katholieke gemeenschap kan bieden. Het is daarom van het grootste belang, dat mannen en vrouwen van vaste geloofsovertuiging en degelijk karakter naar Indië gaan.

2. Zijn zulke personen gehuwd, dan bestaat er in den regel geen aanleiding tot vrees, dat zij voor godsdienst en moraal onverschillig zullen worden.

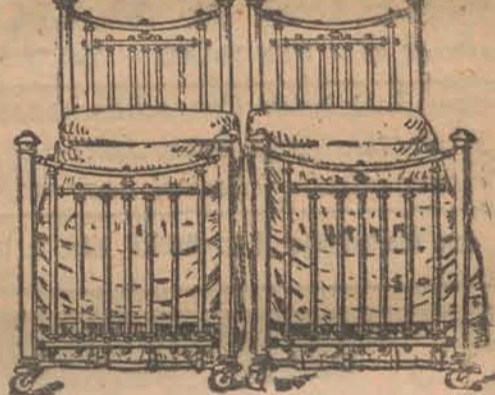
3. Zijn zij ongehuwd, dan is die vrees echter niet denkbeeldig. Wel kunnen zij in onderscheidene plaatsen, waar priesters wonen, evenzeer aan het kerkelijk leven deelnemen als in Nederland en zijn

ZOO JUUST ONTVANGEN:
Parakan Salak Thee,
 kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
 80 cent per pond.
 VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
 DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

L. E. NIEUWENHUIZEN
 LEIDEN - HOLLAND 126
 Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
 Groen „ (tusschensoort)
 HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels"
 SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

GROTE SORTERING
LINGERIE EN
HUISHOUD-
GOEDEREN
INDIESE UITRUSTINGEN
HUWELIKSUITZETTEN
 v.s.
GERZON

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.
 TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2 — 12 1/2 en van 2 — 7 uur

Naamlooze Venneotschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
 Auto's voor Trouwgelegenheden
 ... .. en Maand-Auto's ... ..
Dag en Nacht geopend

Terwijl Gij rust, werken Uw advertenties voor U .....

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 0/0 gewaarborgd.**

HESSELS & MAK

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

*1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Xuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat*

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

*Perfect Boston, Fox-trot en One-step of Tango voor f 30.-
in zes privé-lessen, bij **Bé W. Meulman** (v. d. Haagen's Dans-Instituut)
Willemstraat 20-22 - 's-Gravenhage - Tel. N. 3068
Modernste stijl en variaties door hem uit Londen en Parijs medegebracht. Vraag
inlichtingen bij het geboede Haagsche publiek.*

zij daar aan geen erger gevaren blootgesteld dan in de groote steden van Europa; maar niet iedereen kan zich in deze plaatsen vestigen. Alleen wanneer dat laatste verzekerd is, behoeft gewoonlijk ook tegen het gaan van ongetrouwden naar Indië geen bedenking gemaakt te worden, doch de verhoudingen in het binnenland laten nog veel te wenschen over.

4. De Katholieke Sociale Bonden in Indië streven er naar, voor de nieuw aangekomenen den toegang tot kringen van geloofsgenooten te ontsluiten.

5. Geraden wordt, eerstens niet naar Indië te vertrekken, zonder tijdig inlichtingen gewonnen te hebben aan het Katholiek Indisch Bureau, Van Brakelstraat 111, Den Haag, en verder zich zoo spoedig mogelijk na aankomst in Indië mondeling of schriftelijk tot de naaste pastorie te wenden.

Dr. J. G. C. de Vriens, voorzitter van de Indische Missievereeninging.

Mr. W. J. M. Brantjens van Rijn, voorzitter van de Vereeniging van Oost- en West-Indische Katholieken in Nederland.

J. A. Monod de Froideville, oud-voorzitter van den Centralen Raad der Katholieke Sociale Bonden in N. O.-Indië en Directeur van het Katholiek Indisch Bureau.

Ir. L. J. M. Feber, oud-voorzitter van de Indische Katholieke Partij.

Jos. F. A. Frencken, S. J., oud-Missionaris in N. O.-Indië.

Dr. Jos. Schmutzer, lid van den Volksraad in N. O.-Indië.

In de Mei-aflevering van *De Indische Gids* wijdt *Johan Koning* een zeer waardeerend artikel aan den *Arbeid van Gravin van Limburg Stirum in Ned. O.-I.*, waarin o.m.:

„Op de talrijke reizen, die de nu afgetreden landvoogd door den Archipel maakte, heeft mevrouw van Limburg Stirum hem steeds vergezeld en altijd en overal heeft zij haar zware plichten als hoogste Vrouwe in den lande met liefde en toewijding vervuld. Hoe ontzaglijk vermoeiend deze reizen ook veelal waren, mevrouw van Limburg Stirum verzuimde geen gelegenheid van haar hartelijke belangstelling blij te geven. Met freule von Schmidt auf Altenstadt heeft zij tal van instellingen in Insulinde bezocht en waar zij kwam, werd zij gehuldigd, omdat men al spoedig had leeren beseffen, dat zij uit liefde voor land en volk en niet uit hoofde van haar positie haar tijd en niet zelden haar rust en gezondheid offerde.

„Toen het landvoogdelijk paar in Juni 1917 Soerabaya bezocht, waren wij er getuige van, dat de Gravin geen vermoeden kende; zij vergezelde overal den Landvoogd en wanneer deze conferenties had, reed zij alleen uit om sociale instellingen te bezoeken. Den eersten dag bezocht zij de Hollandsch-Chineesche school, de ziekeninrichtingen van Indië's eerste handelsstad, de jongensweesinrichting, verschillende kampongs en werkdorpen, het militaire Tehuis en het Moeder- en Kinder-tehuis van het Leger des Heils. In de laatste inrichting sprak kolonel Cunningham haar toe, haar dankend voor de nobele wijze, waarop zij haar gaven en krachten steeds had gegeven in het belang van den arbeid, waardoor officieren en verpleegsters werden beziel. Dienzelfden dag bezocht zij nog een meisjesschool en de school der Eerw. Zusters Ursulinen en elk bezoek werd gekenmerkt door den grootsten eenvoud, de grootste vriendelijkheid. Den volgenden dag werden nog eenige scholen en weeshuizen bezocht en men heeft slechts de dagbladverslagen uit die dagen na te lezen, om zich een voorstelling te kunnen maken van de toewijding, ook van de werkkraft dezer zeer bijzondere superieure vrouw. Toen later de reis over het eiland Madoera en naar het Idjenplateau in Oost-Java werd voortgezet, vergezelde mevrouw van Limburg Stirum haar echtgenoot op iederen tocht en hoe zwaar vermoed zij zich vaak ook moet hebben gevoeld, zij toonde steeds levendige interesse voor elke instelling, voor elk werk, voor elke groep van men-

schen en voor hun leiders, die het hunne bijdroegen ter ontwikkeling van 's lands welvaart. De uiterst afmattende reizen waren voor mevrouw van Limburg Stirum nimmer een bezwaar opgewekt en energiek de taak te vervullen, welke zij zich had gesteld. Want vaak toog zij er zonder haar gemant op uit. Dan bracht zij met hartelijk woord troost waar geleden werd, hoop, waar nauwelijks meer verwachtingen waren. Door haar lieve verschijning, nobele daden en hartelijke woorden heeft zij duizenden in Indië aan zich verplicht, bij wie de herinnering aan haar persoon en werk ook in den loop der jaren niet verzwakken zal. Zoo werkte zij op Java, in Oost en West, op Bali, dat zij in Juli 1918 bezocht en elders in den Archipel.

„Tusschen haar gewone drukke bezigheden door in het landvoogdelijk paleis, zonder tekort te doen aan de étiquettes en gewoonten van het onderkoninklijke hof, reisde de Gravin naar diverse plaatsen op Java, dan om een ziekenhuis te bezoeken of om een padvindingsafdeeling nieuw leven in te blazen, dan wel om de eerste steenlegging voor een nieuwe school te verrichten. Einde 1918 legde zij den eersten steen voor de Prinses Juliana school te Soekaboemi, uitgaande van de Vereeniging voor Soendaneesche meisjesscholen te Buitenzorg en de toespraak, welke zij bij die gelegenheid hield, bewees opnieuw, hoezeer zij voelde voor de belangen van het inlandsche meisje. Van die gevoelens heeft zij herhaaldelijk blij gegeven; het onontwikkelde inlandsche meisje in Indië zal niet spoedig vergeten hoeveel haar sexegenooten de nu uit Indië vertrokken Gravin verplicht zijn.

„Zoo was Mevrouw van Limburg Stirum rusteloos werkzaam op velerlei gebied en in verschillende kringen der Indische samenleving zijn de sporen van haar werkzaamheid onuitwisbaar. Voor de Centrale Vereeniging tot bestrijding der tuberculose in Nederlandsch-Indië was zij een groote steun, zooals zij dat was voor zoovele vereenigingen. De Indische dagbladen hebben gemeld, dat kort vóór haar vertrek uit Buitenzorg een uitvoerend comité heeft gehuldigd namens niet minder dan twee-entwintig vereenigingen, wier werk zich in de bijzondere belangstelling van mevrouw van Limburg Stirum mocht verheugen. Bedoeld comité zal namens vele duizenden in Indië gesproken hebben en vele duizenden in tropisch Nederland zullen haar naam in eere houden en lang, héél lang dankbaar herdenken het nobele werk door deze superieure vrouw belangeloos, met hart en ziel, in het land van den bruinen broeder verricht.”

De Juni-aflevering van hetzelfde tijdschrift bevat een *Tegenspraak* van M. S. Tjokrohadisoebroto, Inlandsch onderwijzer, op het door den heer Zadok in het *Bat. Nieuwsblad* gepubliceerde en in de Indische Gids overgenomen betreffende de Holl.-Ind. school. Wij ontleenen daaraan:

„De heer Zadok staat zeer sceptisch tegenover de door H. I. S. tot heden bereikte resultaten. Maar wanneer men nagaat, dat er een beduidend aantal leerlingen der H. I. S. naast die, welke hun studie aan een andere onderwijsinrichting voortzetten, na het klein-ambtenaarsexamen te hebben afgelegd, werkzaam zijn bij de Post, bij de S.S. en bij andere takken van dienst, wat er op wijst, dat ze in den steeds moeilijker wordenden strijd om het bestaan de concurrentie met de andere bevolkingsgroepen kunnen aanbinden, dan is het eveneens onbegrijpelijk te zeggen, dat het resultaat van het onderwijs in het Nederlandsch er treurig is. Neemt men ten slotte in aanmerking, dat de H. I. S. pas in 1922 (dus volgend jaar) haar leerlingen, die vanaf de eerste klas onderwijs in het Nederlandsch krijgen, zal afleveren, dan is het m.i. voorbarig het publiek voor te houden: „De inrichting is en blijft minderwaardig”.

„Neen, geachte heer Zadok! De H. I. S. is gewild door de bevolking, vindt bij deze voldoende animo, neen, groote animo zelfs, zooals door den heer R. Kamil in den Volksraad werd verklaard. Ter

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst. voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. late kl. Gymn. en H. B. S.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782 DEN HAAG.

australie diene het volgende: In een stad in Midden-Java kwamen het vorige jaar 93 aanvragen in voor 37 plaatsen, waardoor aan slechts 39 pCt. van de aanvragen kon worden voldaan. In een andere stad, eveneens in Midden-Java, bedroef het schoolhoofd niet minder dan 300 aanvragen voor 35 plaatsen, terwijl er absoluut geen plaats bestaat er aan te twijfelen, dat op andere plaatsen minder aanvragen zouden zijn binnengekomen, afgezien nog van het feit, dat particuliere scholen en cursussen eveneens met plaatsgebrek te kampen hebben.

Het voorgaande is voldoende om de groote betekenis van de H. I. S. voor de bevolking in het licht te stellen."

Over het wetsvoorstel betreffende de Indische bestuursvorming schrijft de N. R. Ct. o.a.:

Bij Koninklijke Boodschap van 5 Maart j.l. is bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend tot hervorming van de grondslagen van het gewestelijk en plaatselijk bestuur in Indië.

De wetgever zal, worden de voorgestelde artikelen tot wet verheven, niet anders hebben gedaan dan een paar namen vaststellen: „gewest", „provincie", „gouverneur", „provinciale raad" en „College van Gedeputeerden". Welke gebiedsdeelen en gewesten zullen vormen, in welke vier gewesten een provinciale raad zal worden in het leven geroepen, met welke bevoegdheden en met welke samenstelling, welke takken van bestuurszorg in de provincies tot de „gewestelijke huishouding" zullen worden gerekend en ter regeling worden overgelaten aan den provincialen raad, het wordt alles ter bepaling overgelaten aan „algemeene verordeningen", derhalve aan de Kroon en aan de Indische regering, onder medewerking van de volksvertegenwoordiging.

Het wetsvoorstel bevat derhalve weinig anders dan een blanco-volmacht aan de uitvoerende macht, om naar eigen inzicht een nieuwe bestuursinrichting voor Indië vast te stellen.

Eene dergelijke manier van wetgeven ten aanzien van Indië is ten eenenmale ontoelaatbaar, zoolang niet bij de wet andere organen zijn geschapen, aan welke de wetgevende taak voor Indië is overgedragen. Zij verplaatst feitelijk de regelende bevoegdheid met betrekking tot de bestuursinrichting over Indië — die bij artikel 61 van de Grondwet door de opdracht tot vaststelling van de regeringsreglementen uitdrukkelijk aan den Nederlandschen wetgever is toegewezen — naar de Kroon en de van haar afhankelijke Indische regering.

De zaak wordt echter nog veel erger door den geest, die het geheele voorstel ademt.

Immers de uitgesproken bedoeling van het voorstel is in de eerste plaats in Indië tot stand te brengen eene administratieve decentralisatie, het scheppen in groote gebiedsdeelen van een gezag met eene zoodanige „bestuurstoerusting", dat het geschikt wordt voor overdracht, zooals de memorie van toelichting het uitdrukt, op ruime schaal van bevoegdheden van het centraal bewind in Indië op lagere bestuursorganen, om als het ware een stuk „regering" te verplaatsen naar het gewestelijk gezag.

De gouverneur, terzijde gestaan door zijn uitgebreid corps ambtenaren, zal ook in de provincie een overwegende machtspositie innemen.

Van invloed van de ingezetenen op de bestuursvoering zal dan bitter weinig overblijven. Zelfs dit weinigje zal nog ontbreken in de gewesten, waarin geen provinciale raad wordt ingesteld. Voor die gewesten zullen, volgens de memorie van toelichting, de gouverneurs „voor dat deel der staatstaak, hetwelk bij delegatie van bestuursmacht aan hen is opgedragen, de plaats van den landvoogd innemen." Scherper kon de bedoeling van het ontwerp niet worden uitgesproken.

Neemt men nu in aanmerking, dat de gewestelijke begrotingen — hoewel dit in de memorie

van toelichting met geen woord wordt vermeld — uit den aard der zaak geen deel zullen uitmaken van de landsbegroting en derhalve zullen zijn onttrokken aan het toezicht van den Volksraad en de Staten-Generaal, dan is de strekking van het voorstel, dat zoo ongemerkt de decentralisatie-wetgeving van 1903 tracht op zijde te schuiven, duidelijk.

„De thans op Java en Madoera op den grondslag van de decentralisatiewet van 1903 ingestelde gewestelijke raden zouden (zoo noodig met eenige wijziging in de indeeling van de gewesten), door invoering van het kiesrecht voor de raden en uitbreiding van hunne bevoegdheden, kunnen worden gemaakt tot gewestelijke vertegenwoordigende lichamen.

Men zou daarmee blijven in de gedurende de laatste twintig jaar gevolgde ontwikkelingslijn en aan de steeds duidelijker sprekende behoefte van medezeggenschap van de ingezetenen op het bestuur voldoen. Na de instelling van zoodanige vertegenwoordigende lichamen kan een deel van de algemeene bestuursmacht op de gebiedsdeelen worden afgewenteld, omdat dan voor de controle, die thans door den Volksraad wordt uitgeoefend, in de plaats treedt het toezicht en de medewerking van de gewestelijke vertegenwoordigende lichamen. Volgens de thans ingediende voorstellen evenwel zal van toezicht en medewerking van de ingezetenen in de provincies slechts ten deele, in de andere gewesten in het geheel geen sprake zijn en niettemin de bestuursvoering in de gebiedsdeelen aan de controle van den Volksraad en de Staten-Generaal worden onttrokken."

De N. R. Ct. acht het ontwerp volstrekt onaannemelijk.

In de Nieuwe Crt. lezen wij betreffende de vereniging Boedi Oetomo, dat „deze zich altijd heeft onderscheiden van andere dergelijke lichamen. Opggericht door jongelieden uit betere inlandse kringen, heeft zij altijd op hooger peil gestaan, wat haar uitingen betreft, dan b.v. de Sarikat Islam, waarin van den beginne af intellectueel ontwikkelden uit maatschappelijk minder hoog staande standen den toon aangaven. Ook haar orgaan vertoonde steeds de teekenen van dit verschil door den toon, waarop de zaken werden behandeld en de keuze der onderwerpen, waarvoor het zich interesseerde.

„De redactie van het orgaan kondigt thans aan, dat zij kritische beschouwingen zal geven over den inhoud van andere inlandse bladen, daaronder van de door hun redacteurs toegepaste strijdmethoden en hun houding ten aanzien van hun tegenpartij. Men hoopt daardoor tendentieuze voorlichting eenigszins te kunnen bedwingen. Verder hoopt men te bereiken, dat de toon dezer persorganen er door verbeterd zal worden, zulks mede ter voorkoming of beperking van persdelicten.

„Dit voornemen schijnt ons in twee opzichten merkwaardig. Eerstens omdat er uit blijkt hoe onder de beste inlandse kringen tegenzin bestaat tegen den inderdaad dikwijls minderwaardigen toon welken vele inlandse persorganen plagen aan te slaan, tegen de verdachtmakingen aan het adres van hun bestrijders of tegen hen, die maatregelen treffen, die de redacteurs niet aanstaan. En in de tweede plaats, omdat hier aan den dag komt, hoe deze leden van geslachten, aan welke van ouds de posities van aanzien in de Javaansche landen waren toevertrouwd, ook bij het ontstaan van nieuwe maatschappelijke verhoudingen zich ten taak blijven stellen het leiden en voorgaan van hun landgenooten. Bon sang ne peut mentir. Ook nu de toestanden veranderd zijn, wenschen deze kringen de leiding te houden.

„Of het de redactie van Boedi Oetomo gelukken zal langs den weg de inlandse journalistiek op betere paden te leiden, is voorshands de vraag. Maar het verschijnsel op zich zelf is er niet minder verblijvend om. En aangezien men uit Indië dikwijls hoort, dat het gros der bevolking hen, die zich als inlandse leiders opwierpen, niet gaarne volgt en

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereniging voor .....
Correspondentie-Onderwijs
 Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een uitstekende gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
 Opleiding akten M.O. Wiskunde (K en Kv), Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (Kii), Zeevaarkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

MAISON H. SIMONS
 Mantel- en Costuummagazijnen
 HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan"
 en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van

DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Adverteeren doet verkoopen

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood
 voor export.

Firma A. L. J. en W. DE HAAS
 Vleeschhouwer HOFFEVERANCIER
 Wagenstraat 35a, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 882

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschje.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

Pension Buitenlust
 beveelt zich aan
Verlofgangers en Repatrieerenden
Zomer- en Winterverblijf
 Matig tarief
 Zeér gezonde streek bij Alkmaar
 Uitstekende scholen (M.U.L.O.)
 Inlichtingen: Pension „Buitenlust”,
F. HEINSTRAS, Bergen-Binnen (N.-H.).

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCHEN KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTAFEL.
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

buiten de groote steden weinig van karakter is veranderd, bij vroeger vergeleken, mag men o.i. hopen dat men zich, als wijzigingen op maatschappelijk gebied intreden — daaraan ontkomt men natuurlijk niet — daar zal blijven verlaten op hen, die altijd leiders en voorgangers waren. Onder de oude, min of meer feudale toestanden hebben de Javaansche besturende geslachten, regentenfamilies en dergelijke, voortreffelijk voldaan. Het zal zeer in het belang van het Javaansche volk zijn, als leden daarvan den goeden toon en den juiststen vorm voor de nieuwe toestanden en verhoudingen, waartoe maatschappelijke ontwikkeling voert, vindende, ook in het vervolg de van oudsher bij hen berustende leiding behouden.”

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.
Oproeden tot Gezondheid.
 Het „Bat. Nubl.” schrijft o.m.: „Kromo Blanda”, het boek van Tillema, met de aardige kiekjes, die het verslag der ziekten, welke ons mooi Indië zoo teisteren, illustreeren en er de naarheid bijna van doen vergeten, heeft den heer Boon op de nobele gedachte gebracht het initiatief te nemen tot de stichting van een fonds tot het aanmoedigen van de studie der malariabestrijding bij de geneesheeren onder de landskinderen.

De zaak is van zoo groot belang voor de algemeene welvaart en de volkskracht, dat er geen twijfel behoeft te bestaan aan het slagen. En toch, van hoe groote waarde een dieper studie door inlandsche artsen ook moge zijn, het is niet in de eerste plaats de medische zijde van het vraagstuk, die voor de bestrijding der ziekten van belang is. Het Inlandsche volk moge over het algemeen nog zoo fatalistisch aangelegd zijn, zoodra door medisch ingrijpen een ziekte beheerscht kan worden, kost het weinig of geen moeite het zich te laten behandelen. We wijzen h.v. op de bestrijding der framboesia en de pokken. Toen in een streek de arts een Arabier had overgehaald zich te laten onderzoeken op mijnwormziekte en hem een kijk was gegund in de microscoop, liet hij zich dadelijk behandelen; niet lang daarna bevond zich de geheele kampong onder behandeling. Indien het mocht gelukken een medicijn te ontdekken, die onder de bestaande levenswijze der Inlanders, de malaria kon overmeesteren, men zou er niet aan behoeven te twifelen of de medicijn zou populair worden als het neo-salversan. En dit geldt voor alle ziekten, die in Indië endemisch zijn geworden. Zoodra de bestrijding echter ingrijpt in de levenswijze, wijziging eischt van gewoonten en eigen medewerking buiten het geneesmiddel, dan komt men te staan voor de groote moeilijkheid, het ernstige beletsel voor het vermeesteren der ziekten. Aan de misère bij de pestbestrijding behoeft slechts herinnerd te worden; aan het lijdelijk verzet en het daadwerkelijk optreden in het Soerabajasche en Kedirische.

Het is de burgemeester van Semarang geweest, die in het meest vooruitstrevende college van Indië had te constateeren dat, zoodra de gemeente overging tot maatregelen, die een blijvende verbetering van de volksgezondheid beoogden, op een lijdelijk en daadwerkelijk verzet werd gestuit, welke het raadzaam deden oordeelen, de maatregelen niet verder door te voeren. Wanneer dat van zoo onverdachte zijde moet worden geconstateerd, dan heeft er zeker niet getwijfeld te worden. Een der kiekjes in „Kromo Blanda” stelt een nieuwe Semarangse kampong voor met de bijvoeging, dat de waterafvoer de vestiging van malaria onmogelijk maakt. Welnu, zoo er van de zijde der gemeente niet aanhoudend scherpe controle wordt uitgeoefend, dan zouden de omstandigheden er weinig anders worden dan in de slechtst gelegen kampongs,

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 1262
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

alleen door achteloosheid en gebrek aan reinheidszin. En dan woont daar nog niet eens het minst gedeelte der bevolking. Het is geen opzet om te bederven, het is afwezigheid van al wat naar zorg zweemt. Dat is juist de groote grief tegen verengingen als de S. I., dat ze absoluut niet medewerken aan verbetering dezer toestanden. Integendeel. Sch. haalt nog eenige voorbeelden aan. O.a. werden de Chineesche opkoopters overvoerd met hout, toen in den tijd dat de pest te Malang heerschte, voor de woningverbetering hout uit de bosschen beschikbaar werd gesteld; de huizen bleven echter slecht. Niet de medische zijde van het ziektevraagstuk is het moeilijkste op te lossen; het is er een van veel moeilijker aard. Hoe de medewerking van het inlandsche volk te krijgen, om in samenwerking met de medische krachten verbetering in hygiënisch leven en denken te bereiken. Schr. neemt dan ook de vrijheid den heer Boon in overweging te geven het doel van het door hem gedachte fonds te wijzigen en wel zoodanig, dat niet beloofd zal worden een studie van medischen, doch van sociaal medisch bruikbaarheid, ter bevordering der volksgezondheid in het algemeen en tot bestrijding van malaria in het bijzonder. Daarnaast een fonds met gelijksoortig doel; het buitengewoon beloonen van een plaatselijke organisatie, waardoor eenzelfde doel als hierboven wordt bereikt. Een Indisch Nobelinstituut, als de heer Boon heeft voorgesteld, maar dan met uitgebreider werkkring dan de oorspronkelijke gedachte inhield.

Een bezuinigingspartij.
 De Deli Crt. van 12 April merkt op dat Indië nog niet heeft zijn Bezuinigings-Partij, overal elders ontstaan als tegenwicht voor het smijten met geld door Regeeringen en politieke partijen. Het schrijft o.m.: Indië heeft hard noodig een Bezuinigings-Partij. Naast Volksraad, Gewestelijke Raad en Gemeenteraad dient de partij te staan der burgers die ten slotte opdraaien voor de kosten van het zaakje, om bij elke uitspatting een krachtig „halt” uit te roepen. Politieke partijen hebben we nu genoeg. Vooral sinds het streven der partijen ge worden is, om zooveel mogelijk tegen elkaar op te bieden en de massa zooveel mogelijk te verpesten door haar op een verkeerd weg te volgen. Een der groote factoren schijnt wel te zijn, dat elk ambtenaar zijn eigen standje het meest belangrijk vindt en elke diensttak, bij elk nieuw plan zooveel mogelijk de eigen zaak wil dienen in plaats van de gemeenschap. De ingenieur kan den welstand niet weerstaan om zijn ontwerpen zoo breed en kostbaar mogelijk te maken, de medische dienst wil zijn nieuwe ziekenhuizen ingericht zien op een wijze alsof de maatschappij er alleen voor de ziekten is, de onderwijzer ziet uit hetzelfde oogpunt naar de scholen, en zoo gaan we voort tot in den treure. Zoals onlangs een Amerikaan zich uitsprak: „There is too much Government in business and too little business in Government.”

Het blad bespreekt het bezuinigingsstreven van den Medanschen Gemeenteraad en besluit: Wij zijn te dien opzichte niet optimistisch gestemd, tenzij dat streven in de burgerij ontstaat en naast en buiten den Gemeenteraad zich beïchaamt in een bepaalden vorm, waarvan een scherpe en onophoudelijke actie uitgaat van toezicht en voorlichting om die bezuiniging ook in het beheer der openbare fondsen te handhaven. Als men ondertusschen ziet dat ook de burgerij hoe langer hoe meer is afgeweken van de beproefde en erkende begrippen ontrent zuinigheid, die met vlijt kasteelen kan bouwen, dan moet men vreezen, dat de tijden nog niet rijp zijn en we eerst nog een beetje dieper in de put moeten geraken. Laat men zich daarover niet ongerust maken, dat zal wel komen!

Indische hotels en de duurte.
 Wij ontleenen aan het N. v. d. D. van 18 April o.m.: De oudere generatie in Ned.-Indië zal zich ongetwijfeld nog wel herinneren, hoe voor hotels

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Diners

Vol. 4060
Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
24 porties soep . . f 5.-
Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
Verzoekte bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

den aanvang dezer eeuw — om maar niet verder
ng te gaan — de strijd om het bestaan zwaar
el. De hoofdreken daarvan lag in de *malaise*, welke
die heeft moeten doormaken na de suikererisis
1884, gepaard gaande met de koffiebladziekte
met een voortdurende strijd van kinaplanters
en de fabrikanten van kinine.
Na 1902 begon in Ned.-Indië welvaart te heer-
schen; de suiker bracht van jaar tot jaar grootere
insten, de theecultuur onderging enorme uitbrei-
ing, talrijke rubberondernemingen — eene geheel
neuwe cultuur! — werden geopend, allerwege werd
koffie aangeplant, met de kina ging het
er, in het kort: Ned.-Indië maakte een bloei-
perk door, dat eerst thans schijnt te eindigen.
In zulk een tijd moesten hotels wel goede zaken
maken, de bevolking van Indië werd aanzienlijk
meerderd en evenzeer de vlottende Westersche
bevolking, welke toestrooming langs allerlei wegen
wordt bevorderd door het lokken van vreemde-
lingen-toeristen.
Hoe nuttig dit laatste ook moge geweest zijn voor
de hotels, het heeft geleid tot eene verfijning van
het hotelwezen, dat feitelijk ten nadeele heeft ge-
werkt der Europeesche bevolking van Indië. Toe-
nisten toch zijn veeleischend, zij willen van het leven
genieten en behoeven niet op geld te zien. De In-
dische hotels konden aan hunne eischen niet vol-
doen. Het hotel Des Indes is daaraan tegemoet
gekomen door den bouw van paviljoens met eigen
kamers, welke natuurlijk duur werden berekend.
Vooris vorderde het toenemende hotelverkeer den
aanbouw van nieuwe en betere kamers; de vlottende
bevolking deed het karakter der hotels veran-
deren; nu werden het geen pensions meer, maar
werkelijke hotels voor reizigers; op maandlogé's
werd geen prijs meer gesteld, deze werden verjaagd
door het opjagen der maandhuren. De gunstige fi-
nanciële resultaten, welke het hotel Des Indes
haalde, spoorde andere hotelhouders aan tot na-
volging en ook zij hadden daarmede succes, zoodat
thans over geheel Indië goede hotels verspreid zijn.
Voor de tafel werd extra gezorgd en omdat de hotels
voortdurend goed bezet waren, vorderde de pro-
pandering geregelden en ruimen aanvoer. Dien-
gevoige stegen de prijzen van alle voedingsmid-
delen in de groote steden, van visch, eieren, groen-
ten, enz. Schr. kan gevoegelijk verklaren, dat de
bloei der hotels den levensstandaard der ingezetene
van de groote steden in Indië heeft verhoogd.
De oorlog heeft echter van de hotelhouders
O.Wers gemaakt en wel van de ergste soort! Zij
buiten den woningnood in Indië uit op eene wijze,
welke feitelijk beneden critiek is. Uit Europa ko-
mende reizigers schrikken van de prijzen, welke zij
thans in de Indische hotels te betalen hebben en
dikwijls zijn zij *verplicht* om zich te laten villen,
daar zij nergens anders onder dak kunnen komen.
Inste van f 6 per dag, zooals voorheen, berekent
thans het hotel Des Indes b.v. f 17 en dan
moet men het nog als eene gunst des hemels be-
schouwen, wanneer men aldaar opgenomen wordt.
Het foienstelsel was in Indië voorheen zoo goed
als onbekend; tegenwoordig krijgt men — bij wijze
van spreken — geen eten meer, wanneer de hotel-
bedienden niet rijkelijk met foien worden om-
gekocht.
De verfijning der hotels uit zich o.a. door tafelm-
muziek; evenals in Europa en Amerika moesten de
hotels in Indië gelegenheid geven aan de gasten om
aan danslust bot te vieren. Schr. werpt hiervan de
schuld niet uitsluitend op de hotelhouders, doch
eveneens op het publiek. Het is echter voor schr.
onverklaarbaar, waarom de Staatsspoor hare mede-
werking verleent om „mondain” leven in Indië na
te bootsen. Toch gebeurt dit b.v. in haar hotel op
het Koningsplein. Nu de gebouwen er eenmaal
staan, zijn de logeerkosten er al even hoog als
elders en streeft de administratie naar eene luxe,
volkomen in strijd met den opzet en met het doel,
waarvoor de terreinen werden afgestaan.
Schr. wijst op de omstandigheid, dat vele hotels

in handen zijn gekomen van Chineezers, die niet het
flauwste begrip hebben van hotelbeheer, doch die
een schoone kans meenden te zien in de exploitatie
van hotels, om een voortdurende bron van exorbi-
tante winsten te maken.
De tijden veranderen, de ellende van den oorlog
begint zichtbaar te worden; import en export van
Indië klagen reeds steen en been, ondernemingen
worden gesloten omdat de productie schier onver-
koopbaar, dan wel slechts met verlies realiseerbaar
is; de industrie lijdt hevige verliezen met haar
productie of met haar importen en het personeel
wordt ontslagen, dan wel op verminderd salaris
gebracht, de *duurtetoeslag* der ambtenaren dreigt te
worden ingetrokken en het is twijfelachtig of de
nivelleeringsvoorstellen zullen worden ten uitvoer
gelegd. Hoe langer de *malaise* duurt, des te ingrij-
pender zullen de maatregelen worden, welke niet
uit kunnen blijven om aan allen tegenslag het
hoofd te bieden. Geen heldere lichtstraal is nog aan
den hemel zichtbaar, zoodat wij ons te praepareeren
hebben op een langen duur der *malaise*. In de
Indische hotels wordt echter gedanst; met geld
wordt gesmeten, alsof het geen kunst is het te ver-
dienen.
Laten wij, Europeanen in Indië, er toch voor
uit komen, dat wij hard moeten werken om het
hoofd boven water te houden; wij zijn geen *richards*,
die het geld voor het opscheppen hebben, wij kun-
nen ons niet op één lijn stellen met de mondaine
wereld in Europa of Amerika; wij kunnen ons niet
de weelde veroorloven van tafelmuziek en dans-
muziek. Wij dansen op een vulkaan! Wij leven ver
boven onzen stand..... en binnenkort zullen ons
zelfs de middelen ontbreken om dit leven voort te
zetten. Er moet minder aan luxe geofferd worden,
bezuiniging toegepast en gespaard voor de toe-
komst, welke er allesbehalve rooskleurig uitziet.
Dure hotels zijn uit den boeze, want zij wekken een
schijn, welke geen wezenlijk bestaan in Indië achter
zich heeft. Indië is het land, waar de Europeaan
komt om zijn brood te verdienen. Die dure hot-
els verhoogden den levensstandaard en beoogen
slechts O. W. te maken, waaraan een einde moet
komen, nu de hemel er voor Indië zoo duister be-
gint uit te zien!

Errata: Te lezen in het Kol. Weekbl. van 10 Maart,
blz. 5, 3e al., in plaats van „intrekking” „uitzetting” en
4e al. voor „standpunt” „stempe!”

UIT DE INDISCHE PERS.
Versterking en aaneensluiting van de Indische
Arbeiderspartij.
II (Slot).

De Volksraad in Ned.-Indië zal nog heel wat moe-
ten veranderen, wil hij gelijken op het Parlement
in Nederland, maar hoe de bestuursvorm voor Indië
in de toekomst ook moge zijn, de arbeiders, die
daar buiten staan, zullen zich moeten aaneensluiten
tot een krachtige vereeniging.
Alle verbeteringen in het bestuur kunnen tot
stand komen, wanneer de arbeiderspartij zich weet
te doen gelden.
Weet die partij hare verkregen rechten niet te
doen beschermen en te handhaven, dan raakt zij ze
kwijt en dan lijdt het geen twijfel, of het stakings-
recht zal haar worden ontnomen.
Het groot-kapitaal zoekt plaatsing in Indië en
neemt steeds in omvang toe, hetgeen nog ernstiger
vormen zal aannemen, wanneer de arbeider te ge-
duldig of te lijdelijk is.
Op dit oogenblik is de bestaande toestand zóo-
danig, dat de arbeider niet meer een speelwerktaug
is zooals vroeger.
Ingeval van geschil tusschen arbeid en kapitaal
treedt het bestuur reeds met den sterken arm op,
aangezien met de verstoring van rust en orde het
algemeen belang is gemoeid, terwijl het, wanneer
gevaar dreigt, haren wil kan opleggen.
Voor de arbeiderspartij in Ned.-Indië is, naar

Restaurant SAUR, den Haag
Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 100
Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Dinners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
„Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot
5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble 106
WILLY HONSBEEK & A

Indisch Restaurant
Laan v. Meerdervoort 68
DEN HAAG
Geopend van 12 uur tot 8 uur

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
LONDEN, PARIJS 50

Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE ROEMER”
WAGENSTRAAT 84 - TEL. 3221
'S-GRAVENHAGE
Restaurant à la Carte den geheelen dag
Gelegenheid tot het
geven van Bruifoften, Dinners en Soupers

Restaurant Royal
'S-GRAVENHAGE 73
Lange Voorhout 44 • Telef. 8580

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort . . . . . f 45.000.000.—
 Reserve . . . . . f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—.)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel	Zaandam	Bezuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feijenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Scheveningen

Handelscredieten.

Voorschotten in rekening-Courant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Silfdrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Ternuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Borelio	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culeburg	Hoogezaand	Voendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Dan Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	Urnilden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
 WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

Commanditaire Bankvereniging VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens

Hypotheeken Assurantiën Spaarkassen

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

schrijvers meening, de instelling van een parlement niet zóó bijzonder urgent

Het kapitaal gevoelt zich sterk genoeg om den strijd tegen den proletariër aan te binden, diens bevestiging den kop in te drukken en, als dit in zijn belang wordt geacht, het effect der Regeeringswenken tegen te houden.

Men heeft dit bij den „Joek out” ter hoofdplaats Soerabaya kunnen waarnemen.

Door dien maatregel werden tal van lieden broedeloos en kon het bestuur weinig of niets doen, doordien het de bespreking tusschen arbeid en kapitaal vrij moest laten.

De practijk leert, dat het kapitaal ten allen tijde achter het bestuur in Indië staat.

Dientengevolge is er in de arbeidersbeweging een zwenking ontstaan, welke men niet moet verwarren met aangelegenheden van bestuur.

De werkmans moet zich opmaken om het kasteel van het kapitaal te veroveren door middel van staking.

Hij late zich meer gelegen liggen aan de aaneensluiting van de arbeiders en over de instelling van een parlement make hij zich niet moeilijk.

De tegenwoordige Volksraad bestaat thans, volgens schrijver, hoofdzakelijk uit leden van de tegenpartijen en hetgeen de arbeiders in verband daarmee thans te doen staat is zich aan te sluiten, te versterken, overal waar dit mogelijk is, propaganda te maken en de verkregen rechten te handhaven.

Men zuivere de arbeidersverenigingen en werpe de zwakkelingen er uit.

Dessavloeien.

Onder dezen naam werd in de „Sin Po” medegedeeld en door de „Sinar Sumatra” van 24 Februari 1921 overgenomen, dat onlangs in het ressort van Moentilan (Java) twee Javanen zich bij de bevolking van die streek bekend maakten als te zijn beiden Raden Mas en zonen van den pangéran van Solo, n.l. Raden Mas Keptarjoso en Raden Mas Winokarto.

Zij wisten met hun praatjes bij de goedgelovige bevolking ingang te doen vinden, dat zij eene vereniging zouden oprichten onder den naam van Djojo Oepojo, welke zich ten doel stelde Java terug te brengen in den toestand van weleer, en waarvoor men als entree en als contributie kon betalen naar gelang van de klasse waarin men wenschte te worden opgenomen, n.l. Ie klasse f 6, IIe klasse f 4, IIIe klasse f 2.50 en IVe klasse f 1.50.

Volgens hunne verklaring zou binnen korten tijd de vereniging honderden leden tellen.

De oplichters wisten eene som van ongeveer f 5000 binnen te krijgen, want tal van Javanen, die van de wettelijke toestanden nog niets begripen, luisterden naar het zoet gefluit der bedriegers en betaalden hetgeen gevraagd werd, terwijl zij op goed geloof aannamen, dat met het ingezamelde geld de noodige goederen voor de vereniging zouden worden ingekocht.

Voor het behartigen dezer belangen zouden beide personen als president en secretaris der vereniging te Soerabaya optreden.

Sedert meer dan 3 maanden zijn de vogels evenwel gevlogen en heeft men van het medegenomen geld natuurlijk niets gehoord.

Voor de bevolking is deze zaak onaangenaam en moeilijk.

Zij kan natuurlijk wel haar beklag indienen bij de bevoegde autoriteit, doch dan komt het uit dat de leden der vereniging vóór hun toetreden den eed van geheimhouding hebben afgelegd.

Het gerucht loopt, dat de beide oplichters hunne practijken ook hebben uitgeoefend in Wonosobo en Banjoemas.

Hospitaalklachten.

In de „Sinar Hindia” van 9 Februari 1921 wordt geklaagd over gebrekkige toestanden in het hospitaal te Salatiga.

In die ziekeninrichting voor Inlanders zijn 30 per-

Restaurant KOLLOFFEL

HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg en Raadhuisstraat.

AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.

PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR. 216

Diners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorgerecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—

Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1833.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

sonen opgenomen in een oud zoutpakhuis, dat zeer vochtig is.

Bij het begraven van de overledenen zijn de wedono's en loerah's nog al onverschillig.

In plaats van het gebruikelijke witte doodshend neemt men maar een matje.

Verder laat de tegenwoordige geneesheer zich weinig aan de belangen der zieken gelegen liggen. Men ziet hem zeer weinig op de ziekenzaal en hij laat het deskundig werk maar verrichten door een mandoer en den mantri.

De zieken vermoeden, dat de geneesheer reeds een vermogend man is en zich niet wil bemoeien met de armen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Speculatiezucht.

In de „Perniagaan” van 5 Februari 1921 schrijft de redactie van dat blad de thans in Ned.-Indië bestaande algemeene malaise in handel en nijverheid toe aan eigen schuld en wel tengevolge van de speculatiezucht.

Men speculeerde niet alleen in de cultuurproducten, als suiker, enz., doch ook in tal van artikelen van import. Het publiek deed daaraan mede.

Niettegenstaande men wist, dat de ingevoerde goederen steeds hooger prijzen noteerden, bleef de massa toch steeds koopen in plaats van zich daar tegen schrap te zetten.

Hei was in dien tijd wel gemakkelijk veel geld te verdienen en goede sier te maken.

Het verkeerde was evenwel, dat, toen het oogmerk kwam dat het geld in waarde daalde, men niettemin op den royalen voet bleef doorleven.

De groote kooplust van het publiek en de zucht der winkeliers, zoowel groote als kleine, om de grootst mogelijke winsten te maken, waren de redenen die den handel aanleiding gaven tot aanhouding en opschuring van de handelsgoederen, met het bewuste doel deze tegen steeds stijgende prijzen te verkoopen, doch in plaats van genoegen te nemen met de behoorlijke winst welke men krijgen kon, eischte het geld steeds meer geld.

Men bleef de goederen opgeschuurd houden tot dat ten slotte de daling kwam.

Alle handelsartikelen daalden in prijs, terwijl de handel thans over groote voorraden beschikt, die tegen veel hogere waarden zijn ingekocht dan waarvoor men ze op de markt kwijt kan raken.

Die prijsdaling bedraagt voor tal van artikelen meer dan de helft en dat duurt thans reeds vele maanden lang.

Welk eene schade dit is voor den handel, kunnen het best beseffen zij, die zich daarmee dagelijks bezighouden.

Begravenis van Mevrouw Oei Tee Njo, weduwe van wijlen den heer Tan Tiang Kong, gewezen kapitein der Chinezen, te Cheribon.

Op den 19en Januari 1921 werd deze in de maand November 1920 overleden hoogbejaarde en algemeen geachte vrouw te Doekoesemar (Cheribon) ter aarde besteld, terwijl in de „Perniagaan” van 9 Februari 1921 aan haar eenige woorden van groeten lof werden gewijd.

Zij was de moeder van wijlen den majoor-Chinees te Cheribon, den heer Tan Tjin Kie, en in het jaar 1829 te Cheribon geboren, zoodat zij den leeftijd van 91 jaar bereikte.

Gedurende haar leven ontving zij verschillende titels van de Tjheng-dynastie en zag 5 keizers en 5 presidenten aan het hoofd van de regeering in China.

Al was zij eene vrouw van den ouden stempel, toch wist zij zeer goed aan de nieuwere toestanden aan te passen.

Belangrijk was haar verdienstelijk werk, dat door de Chinese vrouwen in Cheribon ten hoogste werd gewaardeerd en tengevolge waarvan zij in de Chinese gemeente in hooge achting stond.

Haar verscheiden wordt dan ook niet alleen be-

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant te Raag.

Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Inter. 4757. Cede 5th Edition A. R. G.

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Sluit U aan!

Van 1 Juni 1921 af bedraagt de rente van de saldi der rekeningen **2 pCt.** 's jaars over ronde sommen van f 100.—, ingaande den dag volgende op dien van boeking.

1 06

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: **ANTON M. DE LEEUW** W. RIJCKEN Gzs. 211

en van Dr. A. Pulle over zijn studiereis naar Suriname 29 Juni—17 October 1920. Aan het slot een lijst van uitgaven sedert de oprichting van het Instituut, waar al mede uit blijkt, dat van deze grootsche instelling een zeer groote opvoedende kracht uitgaat en dat ze er belangrijk toe bijdraagt om de kennis van Indië te verrijken.

De Jaarbeurs.

In „De Jaarbeurs, officieel orgaan van de Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland, gevestigd te Utrecht“, 3e j. no. 10, Mei 1921, welk nummer geheel in het Engelsch is geschreven, vindt men op bl. 177—182 het eerste stuk van een artikel „The Dutch East Indies“ by C. Lekkerkerker. Voor de 3de Jaarbeurs te Utrecht, van 24 Februari tot 8 Maart 1919, had dezelfde schrijver een overzicht van Ned. Oost-Indië geschreven voor de Officieele Gidsen in het Fransch, Engelsch en Duitsch dier tentoonstelling. Een Spaansche omwerking ervan, actueel gemaakt voor 1921, verscheen in den Catalogus voor de pas gehouden Nederlandsche week in Madrid; daarvan is dit artikel in „De Jaarbeurs“ weer een Engelsche bewerking.

In kort bestek geeft het art. eerst een overzicht van het land en de bevolkingsgroepen van N. O.-I., daarbij blijkbaar het oog gericht houdend op wat *vreemdelingen* belangwekkend moet voorkomen in onze koloniën; de meest tekenende bijzonderheden omtrent ligging, klimaat, bewoonbaarheid voor Europeanen, bevolkingsdichtheid, bestuur en administratie zijn voorop gesteld. Dan volgt een overzicht van den economischen toestand van N.-I., waarbij schr. terecht tracht een inzicht te geven in het *normale* economische bestuur en niet alleen in dat van de ongezonde „up and down“ van de na-oorlogsjaren. Schr. spreekt tegenover vreemdelingen met rustig optimisme en kalme waardeering over het werk der tegenwoordige Nederlanders in hun voornameste kolonie.

Zendingsperiodieken.

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. 4e jaarg. afl. 4. Apostolisch Vicariaat van Borneo, door P. Eugenius van Dusseldorp. — De herleving der Katholieke Missie in Indië, door Dr. J. G. C. Vriens. — De eerste Missie in onze Oost (n.l. van de Portugeezen op Halmahera in 1534), door B. J. J. Visser. — De Curaçaosche Roomsche Katholieke Volksbond. — Van Missie en Zending (Een stuk geschiedenis uit de Curaçaosche Missie), door I. V. — Een mooi stuk sociaal werk te Curaçao (bevordering van de hoedenvecht-industrie op coöperatieve grondslag, door Pater Lamers). Met Naschrift van den Gouverneur O. L. Helfrich.

De Macedoniër. Juni 1921. Onze Zendingshospitalen in gevaar, door Pruys. — Midden-Java ten Zuiden. Zendingsgeschiedenis (vervolg), door D. Pol. — Uit mijn camera, door H. Dijkstra.

Berichte der Rhein. Missions-Gesellschaft. 1921. No. 6. Die national-bataksche Bewegung (Hatopan Kristen Batak) in Sumatra in ihrem Verhältnis zur Mission und zur holländischen Kolonialregierung, von Miss. R. Gabriël (Schluss).

De Banier. 6 Mei 1921. Het Rapport van het Kerkbestuur betreffende de reorganisatie der Protestantsche Kerken in Ned.-Indië (vervolg).

Lichtstralen op den Akker der Wereld. 1921. Nr. 3. La Matoengga (een Christen-Inlander te Mekongga, Oost-Celebes), door A. G. en H. van der Klift-Snijder.

Oostersch Genootschap in Nederland.

Op 4 en 5 Januari j.l. is te Leiden het eerste Congres gehouden van de geleerden-vereeniging „Oostersch Genootschap in Nederland“. Al de bij die gelegenheid gehouden wetenschappelijke voordrachten zijn, wat den hoofdzakelijken inhoud betreft, bijeengebracht in een dezer dagen bij E. J. Brill te Leiden verschenen verslag. Met betrekking op Indië zijn de volgende onderwerpen er in vastgelegd. Het ornament in de Hindoe-bouwkunst op Midden-Java, door T. van Erp. — De Kobongan in het Javaansche huis, door Prof. Dr. G. A. J. Hazen. — Iets over Hamzah Fansuri, door H. Kraemer. — De inscriptie op het Manjusri-beeld van 1265 Caka, door Dr. F. D. K. Bosch. — De wajang-voorstelling, door G. A. J. H.

De Revus.

In dit nieuwe, hier te lande weinig bekende Indische weekblad vindt men nu en dan bijdragen, die o.j. blijvende waarde hebben en om die reden in onze rubriek worden opgenomen. Zoo bevat bijv. No. 10: Ceremonieel bij de verheffing van Pangiran Adipati Anom Hamengkoe Negoro tot Sultan van Djokjakarta op 8 en 9 Februari 1921 (met ill.). — Levensbeschrijving van Raden Kamil, Adj.-Inspecteur van het inlandsch onderwijs, door W. H. R. (met portret). — Java's Noord- en Java's Zuidkust, door D. S. Scheygrond (met ill.). — No. 11. Oost-Insulinde in woord en beeld (Reissherinneringen), door Jenha (met ill.). — Oude (Europeesche) begraafplaatsen in Djambi. — No. 12. Schildpad.

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN. ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

TAAMS & KEYSER
Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN
Speciale afdeling Incurante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.
Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000..
Statutaire Reserve . . . . . - 17,353,284..
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000..

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekening-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekanthoor DE BAS

Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4650

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79.
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Gronnoten, enz. EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, Ijzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor **Collectieve Ziekte-Verzekering**
is de aangewezen Maatschappij

Centrale-Onderlinge

Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.

Pieterrijkskade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

LITERATUUR-OVERZICHT.

Jaarverslag Koloniaal Instituut.

Verschenen is het 10e jaarverslag (over 1920) van de Vereeniging „Koloniaal Instituut“ te Amsterdam. Ook dit verslag (een boekwerk van ruim honderd pagina's, 8° formaat) getuigenis af van den voortdurenden groei en gestadigen groei eener instelling, waarop Nederland, als koloniale mogendheid, trotsch kan zijn en nog meer zal wezen, wanneer de bouw, die nu weer regelmatigen voortgang heeft, voltooid is. Achtereenvolgens worden mededeelingen gedaan over de werkzaamheden van het Bureau Secretariaat, van de Afd. Handelsmuseum, de Afd. Wetenschappelijke (hierin o.m. bijzonderheden over de instellingen die met het Koloniaal Instituut in nauwe relatie staan, als het Koloniaal Instituut van Sumatra-Instituut, Minang-Banjar-Instituut, Zuid-Sumatra-Instituut, Bali-Instituut en Soerabaja-Instituut), de Afd. Tropische hygiëne. In de Bijlage vindt men o.a. (we doen slechts een greep in de overvloedige stof) een uitgebreid verslag van den Secretaris van het Comité voor Indische lezingen en leergangen" over 1920

HOEKER & ZN.

Hoofdstad adres Heerengracht 435-437

& Goud - Zilver & Paarden - Brillanten

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

— HAARLEMSCHE — BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Huwelijks-Uitzetten Uitrustingen voor Indië Luiermanden

Door onze veeljarige practijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:

Lingerie - Bedlinnen - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen
Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinnen
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Firma KIEWIET DE JONGE

Lange Bisschopstraat 25, DEVENTER.

SPECIAL MAGAZIJN VAN
Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.

Vraagt geïllustreerden Catalogus

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw

Piet Heinplein, Tel. ¹⁵⁸⁷/₁₅₈₈

Bijkantoor: DEN HELDER,

Hoofdgracht 37, Tel. 83.

leer- en koperbewerking te Kotta Gedeh, door M. N. v. d. W. v. W.

Het Recht in Ned.-Indië.

Sedert geruimen tijd werd niets van dit tijdschrift vernomen; blijkbaar is er een groote achterstand in de uitgave, daar we eerst heden inzage kregen van de gecombineerde afl. 1-3 van jaarg. 1920. De eenige verhandeling, welke er in wordt aangetroffen, is van Mr. C. C. van Helsdingen, getiteld: De nieuwe juridische opleiding in Nederland. Overigens de bekende rubriek „Jurisprudentie”, waarvan het niet mogelijk is hier een overzicht te geven, hoe belangrijk de inhoud ook moge zijn voor rechtsgeleerden.

Deutsche Wochenzeitung für die Niederlande.

In het Nr. van 21 Mei een beschouwing van E. S. (we meenen deze initialen te mogen verduidelijken tot E. L. K. Schmülling), getiteld: Ueber die agrarischen Verhältnisse Javas zu Ende des Jahres 1920 und den baldigen Land-schwund auf der Insel.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 11. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. — Een verzwoegen brug te Kolongan, Sangir-eilanden, Noord-Celebes, door A. Kok. — Herinneringen aan Kangean (vervolg), door C. O. van der Plas. — De suiker-industrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Bivak-leven. X. Nog een samenzwering, door M. A. van der Lijke. — Een eerezaak. Karakterspel in drie bedrijven, door T. Brondegeest (vervolg). — Politieele maatregelen (vervolg).

De Beiaard.

In het jongste Nr. van De Beiaard vindt men de rede over „de letterkunde van een primitief volk” (De Keieezen), te Leiden in de Indische week gehouden door den hr. H. Geurtjens.

Açoka. Drama.

Bij de uitgeverijfirma „Hadi Poestaka” te Amsterdam is de herziene uitgave verschenen van G. Gonggrijp's drama in vier bedrijven Açoka (oorspronkelijk uitgegeven in de Gids, jaarg. 1918, Nr. 5). Over de literarische waarde van dit dramatische toneelstuk vermogen wij geen oordeel uit te spreken, het zij overgelaten aan ten deze tot oordeelen bevoegden, maar wel willen wij de aandacht vestigen op de buitengewoon fraaie verzorging van dit boekdeel; in dezen tijd van hooge prijzen van druk- en bindwerk waarbij een uitzondering op den regel. Gedrukt met fraaie letter (in cursief en rood waar dit wenscheijk voorkwam) op zwaar papier, laat de tekst zich aangenaam lezen, terwijl het uiterlijke kleed het smaakvol geheel verhoogt. De zachtgele kleur van den stevig gebonden band harmonieert volkomen met de vergulden versiering, ontworpen door Soerjowinoto.

Dit keurig uitgevoerde boekwerk is gedrukt bij de firma Ten Hagen te 's-Gravenhage, aan welke firma een woord van lof niet mag worden onthouden, evenmin als aan de jonge, ondernemende uitgeverij „Hadi Poestaka”, die het werk in den handel heeft gebracht tegen den billijken prijs van f 4.90 voor een gebonden en van f 3.40 voor een ingenaaid exemplaar.

Journal of the Straits Branch of the R. A. S.

Iedere afl. van dit in Singapore verschijnend, streng wetenschappelijk, tijdschrift is van groot gewicht voor de kennis van den Indischen Archipel in den ruimsten zin des woords. Zoo bevat het jongste Nr. (van April 1921) weder verschillende bijdragen, welke niet onvermeld mogen blijven in ons literatuur-overzicht, n.l.: Report on Malay studies, by C. O. Blagden. — A vocabulary of Brunei Malay, by J. C. Marshall. — Points of the compass in Brunei Malay, by J. C. Moulton. — Some Hemiptera Heteroptera from N. W. Borneo, by E. Bergroth. — India and Malay beliefs, by R. O. Winstedt. — The folklore of the Hikayat Malim Deman, by R. O. Winstedt. — Hikayat Abu Nawas, by R. O. Winstedt. — Hikayat Nakhoda Muda, by R. O. Winstedt. — Hikayat Hang Tuah, by R. O. Winstedt. — Occurrence of the Malayan Badger or teledu in Borneo, by J. C. Moulton. — Malaysian bearded bigs, by C. Boden Kloss. — A new squirrel from North Sarawak, by C. Boden Kloss. — Chinese marriages, as regarded by the Supreme Court of the Straits Settlements, by R. St. J. Braddell (ook van belang voor de studie van het Chineesche huwelijksrecht in onze Archipel). — Odoardo Beccari, by I. H. Burkill and J. C. Moulton (Beccari was een bekend naturalist en ontdekkingsreiziger; van hem bestaat o.a. een groot werk over Borneo, waarvan onlangs een tweede druk verscheen).

Publicaties Ned. Indisch Landbouw Syndicaat.

Afl. 6 van den loopenden jaargang bevat den tekst van een tweetal voordrachten, gehouden 23 Februari j.l. in een

1) Directie-adres: Saxenburgerstraat 34; ook is een bureau gevestigd te 's-Hage, Nobelstraat 29, terwijl het particuliere adres van de firma aldus is: Valkenboschdijk 626.

Ken. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Wolvegeden, Rijswijk 17; 's-Gravenhage, Finsse 2; Rotterdam, Hoofdstreef 26; Utrecht, Cooresstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Alg. Verg. van de Rubberplantersvereniging te Bandoeng en wel: De toestand (in de rubbercultuur). Wat kunnen wij doen om onze lasten te verlichten? door C. M. Hamaker. — Uittinnen volgens productie-gegevens en het optreden van de Bruine binnenbastziekte, door J. R. Harmsen.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 24. Onderzoek van Surinaamsche grondsoorten door Dr. E. C. Mohr (critische bespreking van Dr. J. E. van Amstel, Chemisch onderzoek van eenige Surinaamsche grondsoorten). — Handelsbeweging tusschen Japan en Nederland en Ned.-Indië. — Koffiestatistiek van Ned.-Indië. — Indische lezingen en leergangen. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Literatuur-opgave oliën en vetten. Enz.

Een werk over ziekten en plagen van den rubber.

Bij Macmillan and Co. te Londen verscheen een nieuw illustreerd boekwerk, getiteld: The diseases and pests of the rubber tree, by T. Petch, botanist and mycologist to the Government of Ceylon. Het enige wat we van dit boek kunnen zeggen is, dat de schr. een ruim en goed gebouwd heeft gemaakt van hetgeen over het onderwerp van Nederlandsche zijde is geschreven. Zoo heeft hij bijv. bij het beschrijven van de beruchte „bruine binnenbastziekte”, die het eerst op Java werd waargenomen, de uitkomsten der waarnemingen en onderzoeken van de hh. Hamaker, Harmsen e.a. niet over het hoofd gezien.

Cultuur enz. der bananen.

Een tweede herziene druk is verschenen van: The banana, its cultivation, distribution and commercial uses. By W. Fawcett, with an Introduction by sir D. Morris. Published under the auspices of the West India Committee. With illustrations (London, Duckworth and Co.).

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.

Uit den inhoud der Maart-afl. in memoriam J. C. van Ravenswaay Claasen, door B. J. Grutterink. — Het bosch-onderzoek in Nederl.-Indië, door Prof. Dr. H. Beekman. — Enkele opmerkingen over de boschoppervlakte van Ned.-Indië, door F. W. S. — Dirk van Hogendorp. Uit zijn leven en over zijne beteekenis voor het Indische boschwezen, door E. H. B. Brascamp. — De plantenfysiologie in de tropen, door Dr. F. C. von Faber. — Agrarisch recht of onrecht, door E. H. B. Brascamp.

De navolgende titels zijn ontleend aan het Repertorium op de Nederlandsche tijdschriften, uitgegeven door de Kon. Bibliotheek, Mei 1921:

Indische boekerijen, door S. Kalf. (Nieuwe Gids, 1921, I, bl. 574).

De strijd tegen het alcoholisme in Ned.-Indië, door Th. W. van der Woude. (Wegwijzer 1920, bl. 241).

Indische overzichten (Gouv.-Gen. J. P. van Limburg Sturum. — Minimumloon), door J. E. Stokvis. (Socialistische Gids, 1921, 504).

De Indische centrale regering, door A. W. Cohen Stuart. (Opbouw, 1920-'21, bl. 918).

Indische steden, door M. Wagenvoort. (Buiten, 1921, bl. 160 en vgg.).

Inventaris en naamregister van Hollandsche grafzerken in Britsch-Guyana, door F. Oudschans Dentz. (Navorscher, 1920, 283).

Avifaunistische studiën in de Gajo-landen, door F. C. van Heurn en R. C. E. G. J. Snouckaert van Schrauburg. (Jaarber. Club Ned. Vogelk. 1921, bl. 4).

De geneeskundige dienst bij de Ned. Oost-Indische Compagnie, door J. J. Haver Droeze. (Ned. Tijdschr. v. Geneesk. 1921, I, bl. 2535).

De burgerlijke veerartsenkundige dienst in Ned. Oost-Indië, door P. Zijp. (Tijdschr. voor Diergeneeskunde, 1921, bl. 324).

Suriname.

Den 23en Mei heeft Gouverneur baron Van Heemstra het bestuur aanvaard.

Onze ruimte gedooft niet de geheele in de Koloniale Staten gehouden rede hier over te nemen.

De belangrijkste passages daarin lijken ons de volgende:

„Het is mij een zeer bijzonder voorrecht in deze plechtige zitting allereerst uitvoering te mogen geven aan een Koninklijke opdracht.

Hare Majesteit onze geëerbiedigde en geliefde

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbricketten

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 .: Den Haag
Telef. Interc. 2793

*Beleeftde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende
Drukwerken als:*

AANDEELEN	KANTOORBOEKEN
ADRESKAARTEN	KWITANTIËN
ADVIESKAARTEN	LABELS
BALBOEKJES	MAANDBLADEN
BESTEKKEN	MEMORANDUMS
BILJETTEN	MENU'S
BORDERELLEN	NOTA'S
BRIEFKAARTEN	OBLIGATIËN
BRIEFPAPIER	PROGRAMMA'S
BROCHURES	PRIJSCOURANTEN
CATALOGI	RECLAMEKAARTEN
CIRCULAIRES	REGISTERS
CONTRACTEN	REGLEMENTEN
CONVOCIATIES	REKENINGEN
DIPLOMA'S	SERVETTEN
DISSERTATIES	STATUTEN
EFFECTEN	STROOIBILJETTEN
ENVELOPPEN	TABELLEN
ETALAGEKAARTEN	TEKSTBOEKJES
ETIQUETTES	TIJDSCHRIFTEN
FACTUREN	VAKBLADEN
FORMULIEREN	WEEKBLADEN
INTEEKENLIJSTEN	WERKSTATEN
INPAKPAPIER	WISSELS
JAARVERSLAGEN	ENZ. ENZ. ENZ.

**SPECIALE INRICHTING VOOR
GOED OPENLIGGENDE
KANTOORBOEKEN**

ten, dat de regeering van Hare Majesteit met hart en ziel zal medewerken waar zij kan, om verbetering te brengen in den toestand der kolonie. Baron van Heemstra geeft ons de verzekering, dat dit inderdaad het geval is. Hij acht zich verzekerd, dat het Moederland, wanneer een vast plan voor de ontwikkeling der kolonie zal zijn opgemaakt, de gelden voor de uitvoering van dat plan zal beschikbaar stellen."

En dan vervolgt het blad:
„Die mededeeling klinkt bemoedigend. Nochtans is zij niet in staat ons volkomen gerust te stellen. Van het „plan” wordt geen enkele aanduiding gegeven. Het schijnt dus nog niet in een stadium te verkeeren, dat er iets van kan worden medegedeeld. De vraag is nu: Wanneer zal de Gouverneur tijd vinden, bij de vele beslommeringen aan zijn ambt verbonden, om voort te bouwen aan zulk een plan, dat aan hoge eischen zal moeten voldoen? Immers, het zal — meer systematisch dan tot dusverre geschiedde — het geheel moeten ordenen, en tot in lengte van dagen als richtsnoer van het beleid moeten kunnen dienen.

Wij voor ons gelooven niet aan de mogelijkheid van zulk een plan. Er moet natuurlijk richting zijn in het bestuursbeleid en onderling verband bestaan tusschen de maatregelen die genomen worden. Men moet weten waarop men aanstuurt. Overigens meenen wij echter, dat de maatregelen bepaald worden door de eischen van het oogenblik en dat men niet vooruit kan vaststellen welke maatregelen de steeds wisselende omstandigheden in de toekomst noodig zullen maken. In plaats dus van te wachten op een volledig afgerond plan op papier (waarmede wij vreezen, dat veel tijd gemoeid zal zijn) zouden wij de voorkeur geven aan een snelle toepassing van de maatregelen, die de omstandigheden van het oogenblik eischen.”

In hetzelfde nummer van „De West” lezen wij, dat ter eere van Gouverneur van Heemstra, door den Gouverneur van Demerary een maaltijd is aangeboden. Ook woonden Gouverneur en gade een receptie bij van de Hollandsche club Fides te Georgetown. De Gouverneur wisselde hartelijke toezpraken met den voorzitter den heer L. H. Emanuels.

Ook de volgende mededeeling is uit „De West” van 24 Mei:

„Heden, 24 Mei, is een belangrijke herinneringsdag voor de kolonie. Het is de laatste dag van den contractarbeid van Britsch-Indiërs op de plantages. Heden verstrijkt het dienstverband van het laatst aangevoerd transport Britsch-Indiërs.

..... Bij het scheiden van de markt past een woord van waardeering aan de nijvere Britsch-Indiërs, die het landbouwbedrijf hebben helpen opbouwen en ook thans nog in het kleinbedrijf een factor van klimmende betekenis zijn.

Is hun komst van groote economische betekenis geweest voor de kolonie, zij zelve behoeven niet te treuren over de gemaakte verandering. Velen hunner hebben het tot een nooit gedroomde welvaart gebracht in hun nieuwe vaderland.

Dank zij de uitstekende reputatie, die de kolonie geniet op immigratiegebied, behoeft de hoop niet te worden opgegeven om, zij het op andere voorwaarden, in de toekomst wederom een stroom van Britsch-Indiërs naar deze gewesten te zien trekken.”

Hetzelfde blad verneemt, dat er alle kans is, dat de oud-Gouverneur baron van Asbeck, binnenkort een bezoek brengt aan de kolonie. Zijn bezoek zou in verband staan met plannen op landbouwgebied.

Naar De Surinamer verneemt, moet de Gouverneur reeds machtiging bezitten om de plantages

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAYA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch-Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco

vorstin, die, in innig medeleven met haar volk, de sorgvolle omstandigheden betreurt waarin Suriname verkeert, heeft met nadruk verzocht in deze kolonie uiting te geven aan hare gevoelens van warme en nederlijke sympathie en mij de beste wenschen voor een betere toekomst van het land en zijne bewoners toevertrouwd.

Aan u, mijne heeren, die in deze hooge vergadering het Surinaamsche volk vertegenwoordigt, breng ik eerbiediglijk deze wenschen van Hare Majesteit over, in de besliste overtuiging dat eenmaal, onder Gods onmisbaren zegen, eene blijder dageraad over deze zwaarbeproefde landen zal kunnen aanlichten, en tevens in de hoop, dat dit tijdstip niet verre zij.”

„Hoewel in niet geringe mate eerbied en bewondering gevoeld voor hetgeen meerdere mijner ambtsvoorgangers ten deze hebben verricht, waag ik het op te merken, dat bij dit alles niet steeds een systematische grondgedachte heeft voorgezeten, waarvoor nu en langeren tijd de vaste lijnen zijn te geven, waarlangs wij ons het voortbewegen van de economische evolutie dezer kolonie zullen kunnen denken.

Indien het ons mag gelukken, in wel overwogen opzet, een deugdelijk werkplan samen te stellen, hetwelk voor langere periode alles omvat wat voor den opbloei van den landbouw, voor de vorming van de industrie, alsook voor de onmisbare exploratie van binnenland en bodem noodzakelijk schijnt, dan zal zoodanig werkplan, ik ben er van overtuigd, de sanctie van het parlement in ons moederland verwerven en zullen van staatswege de gelden, hoe aanzienlijk ook, voor de geleidelijke uitvoering van dit plan worden beschikbaar gesteld.

Veel voorlichting en steun zullen wij hierbij kunnen putten uit hetgeen reeds eerder in belangrijke rapporten over Suriname werd verwerkt en in dit verband acht ik mij geroepen van deze plaats een spreke hulde te brengen aan den oud-gouverneur staal, die naast zijne vele en vruchtdragende bevestigingen in de drukke oorlogsjaren, de onvergankelijke verdienste heeft gehad om, als grondlegger van het Suriname-Studie-Syndicaat, door bekwaame en ervaren mannen uiterst waardevol materiaal te doen verzamelen en gevolgtrekkingen te doen formuleeren, welke de uitbaking van een betere toekomst voor Suriname beoogen.

Wij mogen echter bij dit alles niet vergeten, dat Nederland reeds veel, ja zéér veel voor Suriname leed en dat ook het moederland zucht onder de alom deprimeerende gevolgen van den rampzaligen wereldkrijg.”

„Suriname” van 24 Mei, de rede besprekende, merkt op:

„Een positief, uitgewerkt program bracht zij niet. Maar zij is zwaar van dracht.”

En na de tweede hierboven aangehaalde passage te hebben overgedrukt, vervolgt het blad:

„Schuilt hierin niet een belofte van groote daden, van een arbeid, die de toets der tijden zal doorstaan? Wat hieruit geboren moet worden zal de toekomst beproeven. Maar slaagt de heer van Heemstra er inderdaad in een plan, als door hem bedoeld, samen te stellen, hij zal zich de onvergankelijke roem van een groot staatsman verwerven. Wij wachten vol hoop op komende dingen.”

De beschouwing eindigt met deze woorden: „Baron van Heemstra vraagt vertrouwen. Wij schenken hem tot wederopzeggings toe — moge het tot het einde van zijn bestuur wezen — het onze en sluiten gaarne met hem het verbond overeenkomstig de oude leuze van dit gewest: Justitia, Pietas, Fides.”

Onder het hoofd „Een blanco program” schrijft „De West” van 24 Mei, na de groot van H. M. de Koningin aan de Surinaamsche bevolking te hebben medegedeeld:

„Na een dergelijke boodschap mag men verwach-

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuystr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Handel in Paarden

Luxe Stands en Boxes

Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuijffstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

financieel bij te staan. Vooraleer het plan uit te voeren, zal hij nog eerst besprekingen houden met verschillende personen en corporaties.

Uit Albina zijn heden, aldus *De West* van 17 Mei, iets gunstiger berichten ontvangen omtrent de staking aan de Marowijne. De vorige mail luidde het, dat de booten die 9 April van Albina waren vertrokken naar het plaser der Cie des mines d'or, op 1 Mei zich nog bevinden op Poeloegoedoe, in afwachting van instructies van den Boschneger granman Amakti. Die booten, of althans een deel daarvan, schijnen thans op het plaser te zijn aangekomen, wat van groot belang is voor de voorziening van het plaser met levensmiddelen. Zondag zijn opnieuw vijf booten met dezelfde bestemming van Albina vertrokken. Door de staking was men tot dusver niet in de gelegenheid de arbeidersmacht op het plaser voldoende aan te vullen.

Een later uit Albina ontvangen telegram meldt, dat arbeiders en provisiën kunnen worden opgezonden naar het plaser der Cie des mines d'or. Uit dit telegram wordt afgeleid, dat de reeds opgezonden booten het plaser hebben kunnen bereiken.

Bij besluit van 4 Mei 1921 zijn bepalingen vastgesteld betreffende het houden van bevolkingsregisters.

Het blijkt het voornemen te zijn om de eerste volkstelling in Suriname te houden in den nacht van 31 Juli op 1 Augustus.

De telling, die op vermeld tijdstip zal gehouden worden, wordt genoemd de „voorloopige opneming“. Zij wordt gevolgd door een nadere verzameling van gegevens voor het invullen der bevolkingsregisters.

In een nadere nota van wijzigingen op de begroting, deelt de gouverneur mede, dat het voornemen bestaat om verschillende ambtenaren met studieopdrachten naar Nederland te zenden, en wel:

- een hulpmonteur bij het Telefoonwezen, om zich in Nederland in de telephoontechniek te bekwalmen;
- een onderwijzer om zich te bekwalmen voor leeraar aan de op te richten Landbouwschool;
- drie machinisten der kolon. vaartuigen, om het diploma te behalen in Nederland;
- een stuurman en een hofmeester, die de Zeevaartschool de Vries bezochten, om het stuurmansdiploma te behalen in Nederland;
- een onderwijzer om te studeeren voor de hoofdakte.

Eerstgenoemde, de hulpmonteur, is reeds vertrokken.

In „*De Standaard*“ van 11 en 13 Juni een tweetal interessante „*Brieven uit De West*“. Van elk der brieven moge hier het slot volgen:

„De tijden waren moeilijk in Suriname sedert de afschaffing der slavernij; ze zijn nog moeilijker geworden door de veranderde sociale toestanden; ze zijn op dit oogenblik veel moeilijker dan ooit tevoren. De crisis, die de kolonie thans doormaakt, is heviger dan ooit. Het is: „er op of er onder“. Wat zal de nieuwe Gouverneur aan Suriname brengen en wat zal Suriname brengen aan den nieuwen Gouverneur?“

„De nieuwe Gouverneur staat voor geweldige moeilijkheden. Geen zijner onmiddellijke voorgangers hadden zoo'n moeilijk probleem op te lossen. De Surinaamsche puzzle wordt al ingewikkelder.

Moge het baron van Heemstra, die zich bij zijn vertrek naar Suriname gesteld heeft in de hand des Heeren, gelukken, om Suriname door de crisis te helpen. Buitengewoon moeilijk zal het hem en den Minister van Koloniën vallen, om de arme kolonie een betere toekomst te openen. We mogen echter verwachten, dat beiden bezielde zijn, om voor Suriname te doen wat zij kunnen.“

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND“
 AMSTERDAM.
PASSAGIERSDIENST
 van Amsterdam via Southampton, Port-Said naar
 SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

Curaçao.

Dokters-gebrek.

Op de in ons nummer van 2 Juni l.l. meegedeelde vragen van den heer Van Kol, betreffende het vertrek van geneesheeren uit de kolonie Curaçao, luidt het antwoord van den Minister van Koloniën: „Op 30 Maart j.l. ontving ik van den gouverneur van Curaçao een telegram, waarbij hij dringende uitzending verzoekt van twee geneesheeren.“

Na ontvangst van dit telegram bleek mij, dat de geringe bezoldiging, welke aan het ambt is verbonden, geen gegadigden zich zouden aanmelden. Ik verzoekt daarom aan den landvoogd mededeeling, welk hooger bedrag mocht worden toegezegd. Ook op het voorgestelde hoogere bedrag hebben aanvankelijk geen gegadigden aangemeld.

Ik ben daarom in overleg getreden met prof. Dr. J. J. van Loghem te Amsterdam, die zijn medewerking heeft verleend voor de aanwerving van Oostenrijksche geneesheeren voor den burgerlijken geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië, om voor Curaçao zoo mogelijk een of meer buitenlandsche geneeskundigen te verkrijgen.

Intusschen heeft zich dezer dagen een Nederlandsch geneesheer, die reeds eenige jaren in Suriname en Curaçao de geneeskundige praktijk uitoefende, voor een tijdelijke verbintenis beschikbaar gesteld.

Diens verzoek is aanstonds in overweging genomen.“

Naar wij vernemen, is de hier bedoelde geneesheer dokter Hubenet.

Dr. J. P. Evertsz Hzn.

Bij besluit van den Gouverneur is aan Dr. J. P. Evertsz Hzn., eersten gouvernements-geneeskundige, op diens verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de langdurige diensten aan den lande bewezen.

Bij gelegenheid van zijn heengaan uit den Kolonialen Raad hebben wij op de verdiensten van den heer Evertsz als raadslid gewezen. Als koloniale verlies in dr. Evertsz een bekwaam medicus, die in verschillende functies haar gediend heeft; van particuliere patiënten zien in hem naast den geneesheer een rechtschapen vriend heengaan.

Naar wij meenen te weten, gaat dr. Evertsz zich in Den Haag vestigen, waar hij ongetwijfeld, vooral door de daar gevestigde Curaçaosche kolonie, veel open armen zal worden ontvangen.

Kopermijnen.

Naar aanleiding van het door ons overgenomen bericht over een onderzoek naar koper op Savonet, maakt men *La Cruz* opmerkzaam op wat *Teenster* in *De Nederlandsche West-Indische eilanden*, dl. 1, bladz. 349, schrijft:

„Aan de Oostzijde van den Christoffelberg, zuidwaarts van de plantaadje *Savonet* bezocht op Zaterdag, den 14 December 1833, een heuvel, welke rijk aan edelsoortig kopererts is; de aderen hebben de rigting van het N.-W. naar het Z.-O. met eene inclinatie van ongeveer 45° Noordwaarts, met dat dezelve Zuidwaarts oplopende en Noordwaarts dalende zijn. Deszelfs breedte is van 15 tot 18 el. Hier vonden wij nog eene schacht of put van een oude sints lang verlatene mijn, welke zeer steil, ofschoon een weinig schuins benedenwaarts liep, met eene rigting van 35 N.-W. uit de loodlijn tot eene diepte van 9 à 10 ellen.“

De Matrice of Moedersteen bestaat hoofdzakelijk uit groensteen, bevattende de beste van alle roode kopererts (Cuirve oxydule), in welke welgedegen en zuiver koper aanwezig is; echter vindt men hier en daar ook *Carbonate de Cuirere* (bleukolen zuiver koper), vermengd met ijzer, en op andere plaatsen weder het *Cuirve gris*.

*) Ook hiervan heb ik naar het Groninger Museum opgezonden.....

HOPLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
 Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
 Hoofdkantoor: Amsterdam
 Filiaal: Arnhem
 Filiaal: 100 Gorinchem

Hoemskerckstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Tel. H. 3495. Intero. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK
 1/2 LE COINTRE & CO.

Ameublementen
 Belimmeringen
 Gordijnen
 Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
 'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
 DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

Keizerstraat 23 - Scheveningen

Wissel In- en Verkoop.
Credietbrieven.
Telegrafische
Uitbetalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document-Credieten.

De rijkste erts bevat 8 pCt. koper; ook vindt men magnetisch ijzererts van wel 80 pCt. ijzer (fer oxyde), welke erts boven vele andere tot het uitsmelten van goed rekbaar of staalijzer uitmunt.....
Wijnen worden op Curaçao niet bewerkt; echter de voormelde mijn, bij den Christoffelberg, eens het verhaal der oudste inboorlingen, door een Duitscher, met name Prins, geopend zijn, en deze, zijne moeite en kosten niet beloond vindende, vertrok naar Aruba, waar men nog eene naar genoemde ruïne vindt.

De Cruz wijst er op, dat Hamelberg in zijn Documenten, bladz. 141, heel wat mededeelt over dezen Prins, van Stockholm, die als directeur-werker in 1723 werd uitgezonden op een inkom van f 100 per maand. Prins begon met den Christoffelberg te onderzoeken en vatte dit zoo ernstig aan, dat hij 28 April 1724 aan zijne lastgevers schreef, „dat, bij aldien in de Christoffelberg eenig zilver ofte silvermineral, ofte welk mineral het mogte zijn, is, hetselve op die wijze sal moeten worden verwerkt”. En zes maanden later had hij in het herte van gemelde berg met graven... en avanceren, dog tot (zijn) leedwezen niets gemaakt van goud ofte silver mineral.” Ook het gebergte en terrein had hij onderzocht, maar niet verklaard, „dat geene van alle... eene combinatie van materie hebben, die oijt eenig mineral kunnen afdrijven, ende indien van eenige of terrein van dit land ijts te hallucineren soude zijn, dat niks van de Christoffelberg het naaste

Opbrengst der middelen.

Ook de Administrateur wijdt eenige beschouwingen aan de opbrengst der middelen in het eerste kwartaal. Wij lezen in de Curaçao'sche Courant: „Wat de opbrengst der middelen betreft over het eerste kwartaal 1921, deze bleef wat betreft de belastingen, ruim f 62000 ten achter, bij die over het eerste kwartaal 1920. De oorzaak van deze mindere opbrengst is voornamelijk te wijten aan mindere opbrengst van de gedistilleerd-accijns ad ruim f 4000 en van de buitengewone inkomstenbelasting ad f 23775.
Wat het eerste middel betreft trad met ingang van den 20en April 1920 bij P. B. 1920 No. 21, de verhoging in werking. Vóór deze inwerking hadden groote inslagen plaats, waaraan de normale opbrengst in het eerste kwartaal 1920 danken is, terwijl het middel, Buitengewone Inkomstenbelasting, in 1921 niet meer geraamd is, de ontvangsten van dit middel dus niet meer „Belastingen” worden geboekt, maar onder andere „Ontvangsten.”
Wat de vergelijking met 1 van de raming over het eerste kwartaal 1921 betreft, blijkt dat het invoerrecht plus minus f 1000.— minder dan de raming heeft opgebracht, verder de Kohierbelastingen belangrijk onder de ontvangsten gebleven zijn, aangezien de invordering van de nieuwe kohieren eerst in het 2de kwartaal heeft plaats gehad.
Wat de opbrengst van Onderscheiden Aard betreft, valt in de eerste plaats op te merken, dat het invoerrecht betref f 19.814.35 door den uitvoer van f 1852 ton phosphorzure kalk.
De inkomsten der posten waren eveneens hooger dan de raming, hetgeen aan de verhoging van de tarieven te danken is.
De andere posten geven geen aanleiding tot bijzondere beschouwingen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Het Angora-Entente front.

Men zal zich herinneren hoe wij er te dezer plaatse op hebben gewezen, dat de ter dood veroordeelden het, als leiders der nationalistische beweging, opperbest maken. Daarna zagen we een front ontstaan, waarin de ter dood veroordeelden op de eene zijde een stelling innemen, die de veroordee-

lende rechters ter andere zijde tot een verweer noopt, dat geenszins aan 't „ik kwam, zag en overwon” herinnert. De tegenstelling Angora-Entente wordt al dreigender voor de Westersche partij, die deze twistappel zelfs in de parlementen en tusschen de ententevrienden tweespalt ziet brengen, terwijl de oneenigheid in het gebied van de halve maan er juist door schijnt te vervagen.

Een bloemlezing uit het nieuws van de laatste week geeft interessante bijzonderheden, van feiten en aanwijzingen, die rechtstreeks of middellijk medewerken om in dit prikkelraad-labyrint tot vertwijfeling te komen.

De „N. R. Ct.” had een correspondentie van dezen inhoud: „Het verzet tegen de Engelsche politiek in Klein-Azië blijft algemeen. Koning Konstantijn is nu sloop gegaan naar het gevechtsterrein. Venizelos heeft de besprekingen met de regering te Londen hervat. Dit alles voorspelt voor de Fransche politiek niets goeds, te eer, daar volgens de laatste berichten sowjet-troepen als steun voor de Kemalisten op weg zijn.

Er zijn drie mogelijkheden: of de Grieken winnen, of de Turken, of geen van beide legers. Het eerste zou den Franschen volstrekt niet passen, zij hebben een levendige herinnering bewaard aan wat hier „Konstantijn's trouwelooheid in de schiet-artij tegen de Fransche matrozen bij het Zappeion” wordt genoemd. Men denkt daarbij vooral aan het lot der Fransche bezettingstroepen in Cilicië. Winnen de Turken, dan zal het zelfgevoel der Mohammedanen ook in de Fransche bezittingen sterk worden aangewakkerd. Blijft de strijd onbeslist, met andere woorden, rukken de Grieken niet in Angora, de Kemalisten niet in Smyrna binnen, dan kan de veldtocht lang slepen.”

Meldde een correspondent van de Manchester Guardian uit Konstantinopel, dat de regeringen te Parijs en te Angora een overeenstemming bereikt hebben, die beide partijen tevreden stelt, zoowel ten aanzien van de grenzen als economisch, en achtte de correspondent dit „een belangrijke stap naar het herstel van den algemeenen vrede en de goede betrekkingen met Klein-Azië, welke rechtstreeks invloed heeft op de betrekkingen van Angora met Londen en op de voorgestelde vrijlating van de overblijvende Britsche gevangenen in Klein-Azië in ruil voor de 60 Turken die nog op Malta zijn”, het Grieksch telegraafagentschap berichtte daarna uit Athene, dat de vijandelijkheden in Syrië hervat zijn. Generaal Gouraud rukte op Alep aan, waar hij den vijand door artillerievuur zou hebben verpletterd.

Kon Chamberlain in het Lagerhuis verklaren, „dat in het Grieksch-Turksche geschil de houding der Britsche regering voortdurend strikt neutraal is geweest. Van die strikt neutrale houding is de Britsche regering nog niet afgeweken; zij hoopt in overeenstemming met haar geallieerden, dat het mogelijk zal blijven, den vrede tusschen de Grieken en de Turken te herstellen.”

Een Konstantinopel telegram liet nieuws uit Angora melden, „dat het daar in de nationale vergadering der Kemalisten naar aanleiding van een interpellatie over de veranderde politiek van Engeland, tot heftige tooneelen is gekomen. De partijen hebben elkaar fel bestreden.”

Stelt de een het hervormde Turksche kabinet als gematigd voor, volgens den ander wil het nauwe aansluiting met Angora, en zouden ambtenaren, die lauw nationalistisch voelen, ontslagen worden.

Neemt volgens ééne verzekering de kans op het herstel der handelsbetrekkingen tusschen Rusland en Engeland met den dag toe, en zou binnenkort een missie, onder leiding van Hodgson, naar Moskou gaan, een ander bericht laat de sowjet-troepen Anatolië binnenrukken met machtiging van Angora. Bij verdrag zou Rusland zich hebben gedisinteresseerd van het Konstantinopelvraagstuk, onder de erkenning van de noodzakelijkheid om de vertegenwoordigers van de entente van de zeeëngten te verdrijven. Daar komen Groot Brittannië en Sowjet Rusland dan weer tegenover elkander te staan, want Engeland zal niet zoo gemakkelijk uit de buurt van Konstantinopel wijken, als 't dit onlangs, zij 't noode, uit Perzië gedaan heeft en nu voornemens is uit Mesopotamië te doen.

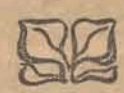
In Mesopotamië ook alweer een zonderlinge geschiedenis. Emir Feisoel, tweede zoon van Hoesein, vorst van het tijdens den oorlog door Engeland erkende Hedjas koninkrijk, de prins, die, op zoek naar een troon, het den Franschen in Syrië en Cilicië lastig heeft gemaakt, die in Parijs en Londen de grootheeren in de staatkunde zelf ging bezoeken en bedillen, acht lord Churchill nu de geschikte heerscher voor Mesopotamië, waarheen hij in afwachting der door de bevolking te nemen beslissing, al vast vertrokken is. Nu schijnen echter lang niet alle hem toegedachte onderdanen erg met hem ingenomen te zijn, met name komen de Koerden er tegen op. Bovendien is Frankrijk Feisoel volstrekt niet vriendschappelijk gezind, zoodat de oplossing van Churchill in de Fransche pers geenszins de bewondering vindt, die vele Engelsche bladen er voor uitspreken. Churchill

Een keurig,
zeer gewild,
tevens practisch

CADEAU VOOR DAMES

IS

François Blom's Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen van Opgemaakte Schotels

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Bookhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN. Den Haag.

Het soliedste en goedkoopste adres
voor
Sjerpantserde Hut- en Mailkoffers
is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

Fa. A. C. LINSCHOTEN
Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47
COMPLETE KEUKENRICHTINGEN.
Gas- en Kolentornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
Electrische Ornamenten. Strijkijzers. Comforen. etc.
BADEN & GEIJERSERS.
Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512

□ □ DROGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN. □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.
 Recepten van een Indisch Kokki.
 BEWERKT VOOR HOLLAND
 DOOR
FRANÇOIS BLOM,
 Schrijver van „De Moderne Kookkunst”
 3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

M. VISSER,
 voorn. A. J. ROEBARD.
 Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
 Fabrik en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
 REPARATIE-INRICHTING.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Programma van 24—30 Juni.
JENNY'S OFFER.
 Drama in 5 acten.
 In dubbele rol JENNY en STELLA NARIS
 Amerika's beroemste Artiste **MARY PICKFORD.**
 Kijkjes op IJsland. Rialdo Nieuws.
 Natuur. Actueel.
 Door Indianen overvallen.
 Drama in 2 acten.
 In de Hoofdrol **WILLIAM S. HART.**
 Wat 'n strop.
 Klucht in 2 acten.
 Dinsdag niet rooken. Zondag Matinee v. 2.30-5 u.

Adverteeren doet verkoopen.

PIANOHANDEL
P. MOSTERT
 Reinkenstraat 16 DEN HAAG

Vakkundig Stemmen en Repareeren
 Gereedmaken voor de Tropen

ziet Feisoel op den troon van Bagdad een tegenwicht vormen aan Kemal te Angora, hij verwacht een oproeping aan de Arabische legers uit het rijk van Hedjas tot steun van den zoon van koning Hoessein. Zoo moet dan de invloed van Kemal pacha aangevochten worden door mahomedanen zelf, waardoor het entente-front verademing zal krijgen. Doch ziet, plots heeft de publieke opinie in Engeland, in hare bewondering voor deze Mesopotamië-politiek, plots weer een rede tot groote ontstemming gekregen. Churchill is in 't debat in 't Lagerhuis tot een mededeeling gebracht over de terugbrenging van 't aantal legerpaarden in 't land van Tigris en Euphraat van 47.000 tot 17.000. Dit zal niet geschieden door de dieren over te voeren, aangezien dit op 40 à 50 P. St. per paard zou komen. De dieren zullen met 't slachtpistool afgemaakt worden. 30.000 paarden afmaken, men voelt wat hiertegen in te brengen is, hoe hiertegen opgekomen wordt. Waarom ze dan niet aan de inboorlingen cadeau gegeven? In Mesopotamië is zoo weinig gras, dat de paarden met geïmporteerd voedsel in 't leven gehouden moesten worden en de aard van 't volk is zoo, dat op een goede behandeling der dieren allermint zou zijn te rekenen. Lief land, lief volk! roept men nu in alle toonaarden. Wel mocht men Groot Britannië gelukwenschen met het daarover verkregen mandaat! Daarvoor heeft de Engelschman zich enorme offers moeten getroosten en is de belasting buitensporig hoog. En men zit vast aan de zaak, die men niet wil aanhouden en niet in den steek kan laten.

Evenmin is men gesticht over de voorrechten van het Palestina-mandaat, waar Sir Herbert het Sion moest brengen, de Jodenkolonie, die vrede en rust zou spreiden over de gemeenschap van mahomedanen, christenen, joden. Niemand tevreden! Sir Herbert zelf al niet; in de groote rede, gehouden bij gelegenheid van den verjaardag van koning George, liet hij zich o.a. aldus uit: „Ik ben zeer teleurgesteld over de verhouding tusschen de verschillende godsdiensten en rassen onderling in Palestina.” De Arabieren komen ook door daden toonen, dat zij niets willen weten van een suprematie van de Joden. De Paus heeft zijne ongerustheid uitgesproken over den te grooten invloed der Joden in het heilige land. Wat Sir Herbert voor de toekomst aankondigde, werd met koelheid ontvangen en neemt niets weg van de verontrustende indrukken door de Jaffa-onlusten gekregen.

Wat in Egypte voorgevallen is, sluit hier volkomen bij aan. Begon in Engeland menigeen over te hellen tot de gedachte van een vrij Egypte, de leider der nationalistische beweging, Zagloel pacha, heeft, door zijn aandeel in de Kaïroen Alexandrië-relletjes het vertrouwen zoo geschokt, dat nu eigenlijk niemand meer voor een op eigen beenen staand Egypte durft opkomen. Dit zou dadelijk leiden tot een in revolutionair vaarwater drijvend sowjetsehip van staat, waarbij o.a. al wie Europeaan was als vijandig uit te roeien zou wezen. Maar de door Engeland erkende regeering van Egypte is ook volstrekt niet tevreden en protesteert op haar beurt wegens te weinig waardeering.

Griekenland heeft koning Konstantijn wel toegejuicht bij diens vertrek naar 't front in Klein-Azië, maar een zeer groot deel van 't volk is 't oorlogvoeren, dat voor dit land sedert 1914 eigenlijk niet opgehouden heeft, hartgrondig moe. Volgens de laatste berichten rukken de troepen der Angora-regeering naar Konstantinopel op en zou de regeering te Londen hierin aanleiding gevonden hebben den Turkschen nationalist te doen weten, dat elke poging om Konstantinopel in te nemen, tot een oorlog met Engeland zou leiden.

Zal men uit het echte Oostersche labyrint een uitgang vinden? De optimisten, die zich telkens paaien met het geloof dat nu toch heusch 't einde van de Sowjetregeering nabij is, die in elke partiele bevrediging van een klein onderdeel in 't Oostersche vraagstuk 't begin zien van de eindelijke oplossing, zij kunnen nu weer hoop voeden uit de reis van Bekir Sami Bey, vergezeld van den voorzitter der commissie voor buitenlandsche zaken te Angora, Djelal Edin Arif Bey, naar Rome en Parijs, om met de geallieerden over de vroeger opgestelde overeenkomst te spreken. Maar vóórdat deze hoogwaardigheidsbekleeders er zijn en vóórdat ook de commissaris van buitenlandsche zaken te Angora, Joesoef Khe-mal Bey, zelf zijn voornemen om naar Rome en Parijs te gaan tot een begin van uitvoering heeft gebracht, waarschuwt de Engelse pers al. De geslepen gevolmachtigden van Angora zullen, zegt men, er naar streven Frankrijk en Italië, voor wat de Oostersche kwestie betreft, van Engeland af te trekken en tegen Griekenland op te zetten. Het is ook eigenaardig, dat zelfs de schijn ten opzichte van de Turksche regeering niet meer bewaard blijft, men zal met Angora onderhandelen en tot beslissingen komen, de Porte zal van de uitkomsten wel t. g. t. mededeeling ontvangen. Of deze zich daarbij dan goedschiks zal nederleggen?

En hoe staat men ook weer tegenover Perzië, Adzerbeidjan, Georgië en Armenië?
 Naar wij verwachten, zal de komst der Kemalistische gevolmachtigden, evenmin als de op 18 Juni ingezette Parijsche samenkomst van lord Curzon met Briand, den uitweg uit

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
 LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten
 Visch, Vleeschwaren
 Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

N. LOEB - DEN HAAG
 NOORDEINDE 109-111

KLEEDING EN MEUBILEERING
 OP TERMIJNBETALING

het labyrint doen vinden. Men zal meenen een weg naar den uitgang gevonden te hebben, om daarna tot de overtuiging te komen, dat men slechts dieper en dieper in de verwarrring zit.

Mededeelingen.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:
 „Het kantoor van de Afdeeling 's-Gravenhage der Vereeniging Oost en West zal vanaf Vrijdag 24 Juni weer gehouden worden in de Laan van Meerdervoort 187.”

De Secretaris,
 J. A. SOETENS.

Van de Vereeniging: Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam:

Het nieuwe Spaansche tarief van invoerrechten, alsook het tarief van invoerrechten voor het Memelgebied, liggen voor belanghebbenden op het Bureau voor Handelsinlichtingen, Dir. O. Kamerlingh Onnes, Oudebrugsteeg, ter inzage.

Mutaties van 15 tot 22 Juni 1921.

Nieuwe Leden.

- Mr. H. van Krimpen, Referendaris ter Secretarie Gemeente Semarang, Leiden, Marien Poelstraat 9, f. 5.
 A. Creutzberg, Administrateur Pandhuisdienst, Solo, f. 5.
 Th. Moorman, Administrateur s.f. Tjolomadoe, Solo, f. 12.
 W. Brodhaag, Tuinopzichter s.f. Kartasoea, Solo, f. 12.
 J. W. H. Lehnkering, Chef P. en T., Kantoor Solo, f. 12.
 J. E. Romswinkel, Divisiecommandant Gew. Pol., Medan, Julianastraat 53, f. 5.
 Mej. S. Dirksen, Hoofdverpleegster Hospitaaldienst O.-L., Leeuwarden, Woustraat 2, f. 5.
 J. Jongejans, Den Haag, Anna Paulownastraat 55, f. 6.

Afscriptoren.

- J. F. Roelink, Hoofdopzichter Plantage Voorburg, Suriname.
 W. H. Lionarons, Paramaribo, N. Domineestraat L.E. 131.
 J. Meyes, Arnhem, Utrechtscheweg 64.
 J. H. Faber, Den Haag, Bilderdijkstraat 88a.

Adresveranderingen.

- F. H. Sanders, Gew. Secretaris, van: Djambi naar: Nederland (Nader adres onbekend, Kol. Weekblad voorloopig niet toezenden), f. 7.50.
 Mr. H. W. Pruisen, Landrechter, thans Voorzitter Landraad, van: Solo, Villapark, naar: Toeban.
 M. A. van Zuylen, Asp.-Officier, adres te Semarang 14, Karreweg 89.
 B. B. Faber, Controleur B.B., van: Soerabaya, Soerabaya Nieuwsblad, naar: Weltevreden, Bataviasch Nieuwsblad.
 P. B. van Staden ten Brink, Kapitein Infanterie, van: Ngawi naar: Magelang.
 A. van der Stoep, Commies P. T. en T. O.-I., van: Rotterdam, Voordonk 7, naar: Den Haag, Spaarnestraat 2, f. 5.
 Dr. J. W. IJzerman, oud-Hoofding, S.S., van: Den Haag, Haagsche Bosch, villa Oosterbeek, naar: Wassenaar, Schouwweg 43.
 S. F. Rohn (Leerling Landbouwschool), van: Zwolle naar: Deventer, Sijzenbaanplein 2.
 L. Witte (Leerling Landbouwschool), Deventer, van: Sme-denstraat 189 naar: Gr. Overstraat 16.
 Dr. A. N. Barend, Districtsgeneesheer Suriname, van: Coronie naar: Lelydorp.
 H. Bisegger, Onderluitenant O.-I., van: Rotterdam, Oude Binnenweg 79a, naar: Bandoeng, Dep. van Oorlog, f. 2.50.
 C. J. Seegeler (St.), van: Leiden naar: Breda, Tuinstraat 17.
 S. A. Samuels, Amsterdam, van: Plant. Muidergracht 18 naar: Nieuwe Keizersgracht 67.
 Firma Glerum Wüstenhoff, thans Glerum en Co., Amsterdam, van: Raadhuisstraat 4 naar: Keizersgracht 704.
 J. W. de Bruyn Kops, Hoofding, B.O.W., Den Haag, van: Departement van Koloniën naar: Adelheidstraat 56.
 G. H. Loth, Technisch Student, van: Amersfoort, 1ste school voor verlosofficieren, naar: Utrecht, Westerstr. 14.
 Redactie Orgaan Nederlandsch-Indische Officiërsvereening, van: Bandoeng naar: Tjimahi, p/a Kapitein F. Kroon.
 P. H. Tromp, Landbouweeraar, van: Deventer, Daymaer van Twiststraat 41, naar: Diepenveen, Borgele 78.
 H. E. Steinmetz, van: Herrenalb (bij Baden Baden), Hotel zum Falkenstein, naar: Den Haag, Hotel de la Promenade.
 C. A. J. Struycken de Roysancour, van: Den Haag, Sweelinckplein 3, naar: Delft, van Leeuwenhoeksingel 28.

Het beste Engelse Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
 Het beste Hollandsche Rijwiel **de Hima**
 Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
 Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
 Telefoon H. 7356 174 Telefoon H. 8742

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
Eigen Koffierfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038
Alle goederen worden onder garantie geleverd.
Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2481
Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

WONING VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

WONING VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

H.B. Beloofd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Musiek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitse-, Engelse- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admittie examens H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch. — Battaksch.
- S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Maleische taal- en letterk.
- J. J. F. SCHRUEEL, Gepens. Assist. Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. — Alg. Ind. vraagstuk.
- H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN**, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ
Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Theario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —
REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA

Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2   Telef. N. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Ned. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM. 156

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Ned. Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directie te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.

Oudste en Soliedste Adres   Oppericht Anno 1781

Groote Markt 4   DEN HAAG, Tel. 1974   Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen 165

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

**Voile Blouses
Peignoirs
Frotté Japonnen**

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10

Prins Hendrikstraat 98-106

Zeer groote sorteering in

KOUSEN

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG

bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook schriftelijk in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van zeshonderd op
veertig geslaagden worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 6-8 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk,
dat aan bijzondere eischen voldoet.